

kranjski tekstilec

Izdaja: Tekstilna industrija Tiskana-Inteks, Kranj — Odg. ured.: P. Gunčar — Ured. odb.: Anton Miklavčič, Viljem Zirkelbach, Boris Pertot, Ivan Mauser, Anica Lokar, Tine Rojina, Ivo Jereb, inž. Franc Indihar, Vlado Mohorič, Martin Hajdinjak, Stane Primožič — Telefon: 2882-84 — Riše: M. Kelbel — Tisk: CP »Gorenjski tisk«, Kranj

LETO IV. 25. OKTOBER 1961 ST.3

LIST TEKSTILNE INDUSTRIJE TISKANINA-INTEKS KRANJ

Izvajanje novega gospodarskega sistema v podjetju

Spremembe v gospodarskem sistemu, ki so bile izvedene v letošnjem letu, so povzročile v gospodarstvu na splošno, posebno pa v tekstilni industriji nič koliko problemov, ki so izgledali na prvi pogled nerešljivi, čeprav so bile uvedene razne spremembe v delitev dohodka, s katerimi so se zmanjšale obremenitve podjetja. V našem podjetju smo imeli še večje, prehodne zaloge surovin, obračunane po lanskoletnih deviznih predpisih in ker se spremembe v izvozu še niso v tem letu uveljavile, smo tako imeli nekaj ugodnosti. Vse to in več drugih problemov nam zato zamegljuje dejansko stanje oziroma vpliv novih gospodarskih predpisov na finančni položaj našega podjetja. Vse prej našteje ugodnosti seveda niso v dovoljni meri vplivale na boljšo finančno situacijo našega podjetja. Eden glavnih vzrokov dokaj ugodnega trenutnega stanja pa je, da smo se v novem sistemu hitro znašli. Rezultati raznih notranjih ukrepov se zato že kažejo v ugodnejši finančni situaciji v prvem polletju oziroma v zaključku tretjega četrtletja tega leta. Predvsem so prišle do izraza notranje rezerve podjetja. Delovni kolektiv je bolj ali manj intenzivno iskal možnosti bolj ekonomičnega poslovanja, višje ostvaritve dohodkov in boljšega materialnega položaja delavcev. Lahko trdimo, da je prav razprava o novem gospodarskem sistemu, posebno z vidika že navedenih problemov, povzročila v našem kolektivu tako burno reakcijo, da smo kmalu ugotovili, da v Kranju pod prejšnjimi pogoji naše podjetje nima zajamčenega nadaljnjega razvoja. Kaj kmalu smo zato prišli do prepričanja, da pa z združitvijo režijskih služb in s specializacijo obeh podjetij Tiskanine in Inteksa, lahko damo združene

mu podjetju zanesljive temelje. Izhajajoč iz teh rezultatov, sta se oba kolektiva kmalu sporazumela na enakopravno združitve na osnovi perspektivnega programa razvoja obeh podjetij. S tem se je začel v kolektivu nov proces večjega zalaganja posameznika in celote, pri čemer je prišla posebno do izraza večja demokratičnost v delavskem samoupravljanju. Rezultati teh ukrepov so se hitro pokazali, ker imajo ravno ekonomske enote največji vpliv na ustvaritev postavljenih nalog. S tem je bil ustvarjen višji dohodek in zboljšala se je ekonomska moč posameznika in podjetja.

V tem obdobju beležimo visoko preseganje osnovnega plana predvsem v obratu I — medtem ko obrat II normalno izpolnjuje planske naloge — kakor tudi dobro realizacijo proizvedenih izdelkov in s tem prilično visok dosežen dohodek. Lahko trdimo, da prav ti rezultati opravičujejo v povprečju dokaj visoke osebne dohodke v primerjavi z doseženimi osebnimi dohodki drugih solidnih podjetij. Tako smo dosegli na osnovi doseženih rezultatov povprečni osebni dohodek v obratu I v juliju 24.005 dinarjev, v avgustu 25.129 dinarjev, v obratu II pa v juliju 24.426 dinarjev in v avgustu 27.344 dinarjev, pri tem pa delitev dohodka ni bila oškodovana v breme skladov podjetja. Še boljše rezultate, predvsem veliko povečanje proizvodnosti dela pa pričakujemo na osnovi združitve obeh obratov v naslednjem letu. Če primerjamo predvidoma dosežene rezultate med letom 1961 in 1962 vidimo, da se bo po naših izračunih produktivnost dela še povečala v taki meri, da bodo malenkostno višji celo osebni dohodki pri planu, ki bo enak realizaciji v letu 1961, ter pri skrajšanem 45-urnem delovniku v tednu. Pri tem pa se bo celo spro-

Današnji obrat II

(Nadaljevanje na 3. strani)

IZPOLNITEV OSNOVNEGA PLANA ZA III. TROMESEČJE 1961

Predilnica		v obratu I. v obratu II.	
Bombažna in stanična preja:	ef—kg	105,1	105,4
	bb—kg	121,5	109,2
Vigogne:	ef—kg	105,5	91,6
	bb—kg	105,5	101,9
Vata:	ef—kg	122,2	—
Tkalnica			
Surovo blago:	tm	107,8	98,7
Plemenitilnica			
Gotovo blago:	m ²	113,2	104,7

Predaval je general polkovnik Jaka Avšič

V okviru proslav 20. obletnice revolucije, je v torek, dne 10. oktobra 1961, predaval o pomenu drugega zasedanja AVNOJ-a v Jajcu, generalpolkovnik (v pokoj) tovariš Jaka Avšič. (Jaka Avšič je edini predvojni visoki oficir, ki je po razpustu predvojne Jugoslavije takoj stopil v partizanske vrste!)

V svojem referatu je tovariš Avšič uvodoma prikazal predvojne razmere, posebno razumljivo pa je opisal fašizem in njegovo takratno vlogo.

Po uvodnih besedah je nato izčrpno in poučno prikazal ogromni pomen drugega zasedanja AVNOJ v Jajcu, na katerem je nastala nova Jugoslavija ob prisotnosti preko 400 delegatov iz vseh republik.

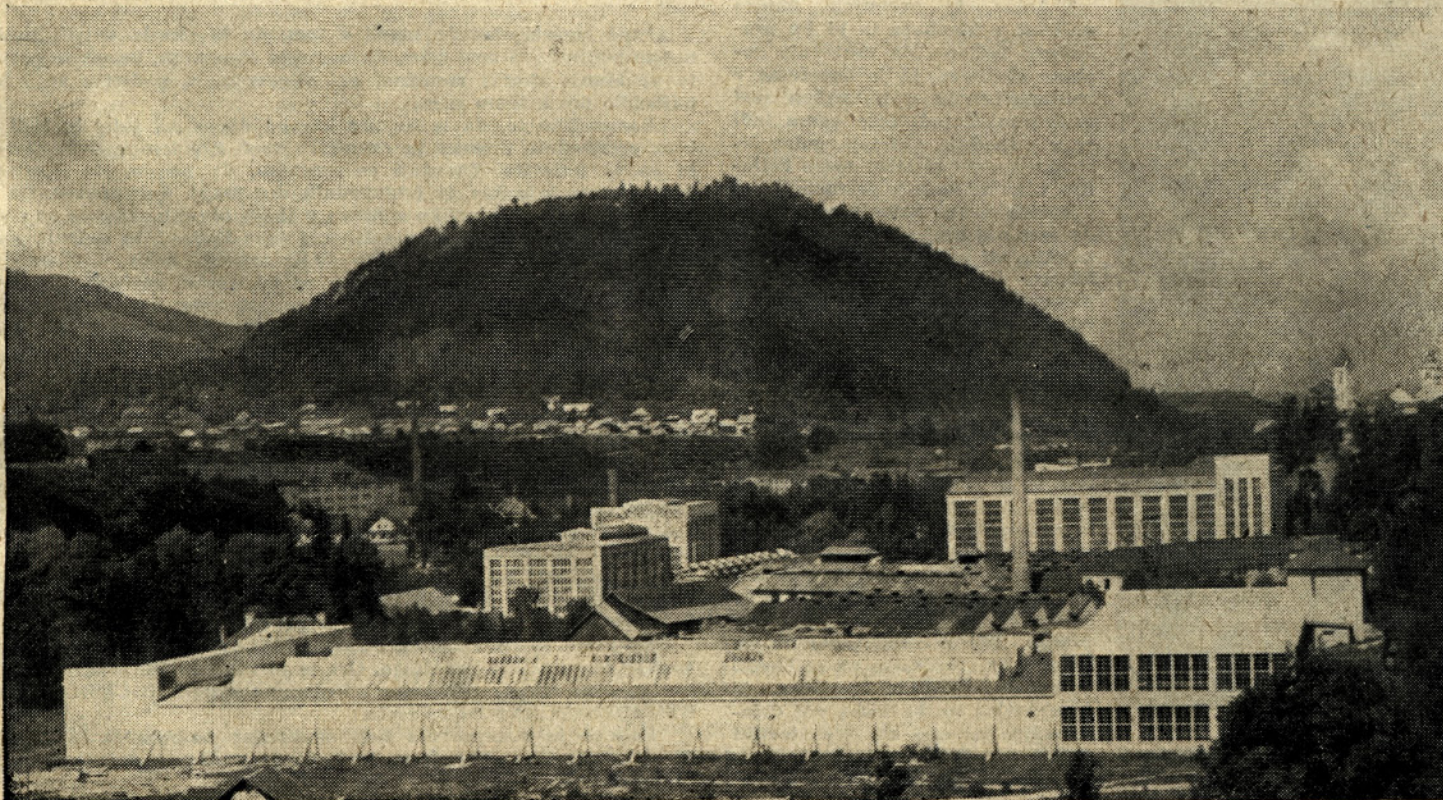
Tovariš Avšič je govoril lepo in zanimivo. Vsi prisotni smo bili z

referatom zelo zadovoljni in lahko rečemo, da je prireditve uspešna. Edino skrajno slaba udeležba meče slabo luč na vse podjetje oziroma na njegove organizacije. Predvsem člani ZB in mladinci ter predstavniki obratnih delavskih svetov in sindikalnih obrat-



Jaka Avšič, generalpolkovnik in prvoborec

nih odborov bi morali predavanju prisostvovati. S svojo odsotnostjo pa so pokazali, da jih ne zanima niti potek največje borbe jugoslovanskih narodov, da ne znajo ceniti njenih žrtev in zaslug. To je sicer žalostno, toda resnično in kaj jasno prikazuje njihovo nevhvaležnost proti vsem tistim, ki so se za nas borili, prezebali in umirali, da danes lahko živimo v svobodni domovini in v lepih življenjskih razmerah. Mislim, da je za vse vas, ki bi lahko prišli, pa se vam ni zdelo vredno, škoda besed! Peter Gunčar



Otvorite mojstrske šole v podjetju

9. oktobra je bila otvoritev dveletne mojstrske šole, ki jo je organiziral in jo bo vodil Izobraževalni center podjetja. Namen šole je, da zagotovi podjetju potrebni strokovni kader v prihodnjih letih, ko bo deloma nastala vrzel v tkalnici zaradi odhoda starih mojstrov v pokoj, deloma pa bodo nastopile potrebe po šolanem kadru zaradi predvidenega hitrega razvoja oziroma avtomatizacije obeh tkalnic.

Sola bo trajala dve leti, pouk pa bo razdeljen na štiri semestre; približno 4 mesece vsak semester. Zaradi triizmenskega obratovanja bo pouk štirikrat tedensko, in to: od 10. ure pa do 13.25 in od 14.45 do 18.15. Skupno bo okoli 40 kandidatov.

Jasno je, da bo zahteval študij od vseh dokajšnje napore, vendar bodo poznejše ugodnosti, tako glede samega dela kakor tudi glede osebnih dohodkov, njihov trud vsestransko poplačale. Čeprav naporna, je šola za vsakogar zelo koristna, saj se počasi vendar zanesljivo bližajo časi, ko bo delo samo zahtevalo od slehernega delavca določeno izobrazbo — teoretično in praktično — če bo hotel delati in živeti pod istimi pogoji kot ostali. Kdor bo smatral odgovarjajočo šolo kot odvečno, bo

pač moral delati na slabšem delovnem mestu, pod težjimi pogoji in ob nižjih osebnih dohodkih ali pa bo morda celo imel problem dobiti zaposlitev.

Zato svetujemo vsem, da se pridno učijo in izkoristijo ugodno priliko, ki jim jo nudi podjetje, saj bo končen uspeh koristen predvsem njim samim.

Pohvaliti je treba uspešno organizacijo in izvršitev dela Centra, saj ni bilo lahko zagotoviti kandidatom skripta, prostore, predavatelje in ostalo.

Po petih letih negotovosti in čakanja se je vendarle uresničila naša želja: pričeli smo s potrebno rekonstrukcijo oplemenitilnice. Novi, uvoženi stroji so večidel že v podjetju. Rekonstrukcija bo zajela sledeče stroje:

- stroj firme Benteler, za širinsko beljenje tkanin, do širine 1500 mm;

- morforizirni stroj firme Morforts, za krčenje tkanin, delovna širina 1000 mm;

- 4 avtomatske jiggre firme

Benteler, delovna širina 1500 mm, — širinski pralni stroj firme Benteler, s tremi kadmi, delovna širina 1500 mm;

- navijalno — dvojni stroj firme Johannes Menschner, delovna širina 1000 mm;

- viseči sušilnik firme Artos, delovna širina 2200 mm.

Asortiment naših proizvodov zahteva specifične pogoje plemenitjenja tkanin. Pokazalo se je, da vse tkanine ne prenesejo enake kemične in mehanske obdelave pri beljenju, brez škode za kvaliteto v nadaljnjih fazah obdelave (barvanje, apretiranje) ter za končni, komercialni izgled tkanine. Pestro tkane tkanine, predvsem tkanine z majhno ali srednjo gostoto in nizkim vitjem preje, še do neke meje prenesejo energično pramensko obdelavo, medtem ko kvalitetnejše tkanine za perilo, kot so: popelini, cefirji in podobno, takšne obdelave ne prenesejo, ne da bi pri tem občutno trpela kvaliteta. Trenutno pa pri nas vse tkanine, tudi popeline in cefirje, peremo in belimo še vedno na pramenskih pralnih strojih.

Nepravilnost se pokaže pri barvanju pramensko beljenih tkanin, ker mehanični zlomi vlakna pri pramenski obdelavi povzročijo več ali manj neenakomerno fiksiranje barvila na vlakno in s tem podolžne ali prečne temnejše proge. Samo indigosolna barvila do neke meje popravijo izgled tako poškodovanega vlakna, vsa ostala barvila pa tega ne zmorejo. Poleg te pomanjkljivosti je za pramensko obdelane tkanine omejena možnost pri končni obdelavi v apreturi. Vse te pomanjkljivosti pa odpravi širinska predobdelava tkanin in prav zato nam je širinska belilna naprava nujno potrebna.

Pri manjših količinah tkanin smo si doslej pomagali tako, da smo vse operacije pred barvanjem izvedli na jiggrih — s tkanino v razpetem stanju — vendar je ta obdelava za večje količine tkanin predraga in zaradi pomanjkanja kapacitet na jiggrih, neizvedljiva.

Tkanine, ki vsebujejo mnogo nečistoč v bombažu in ki jih prodajamo beljene, pa zahtevajo popolno obdelavo, ki jo dosežemo v belilnem kotlu s kuhanjem pod pritiskom. Zaradi tega bomo tudi še v prihodnje obdržali, poleg širinskega, tudi klasični način beljenja, t. j.: beljenje v pramenu.

Težnja vsake rekonstrukcije je, da se z njo proizvodnja kvalitetno izboljša ali poveča, lahko pa oboje hkrati. Pri rekonstrukciji naše plemenitilnice je dan poudarek izboljšanju kvalitete in manjši poudarek povečanju proizvodnje, vendar pa se bo na nekaterih delovnih mestih oz. v oddelkih tudi proizvodnja lahko občutno povečala (belilnica).

Bistveno se bo izboljšala kvaliteta in prodajna sposobnost naših boljših proizvodov, ki bodo obdelani na morforizirnem stroju. Princip obdelave tkanin na tem stroju je v tem, da se tkanina v zadnji fazi obdelave skrči tako, kot bi se skrčila po večkratnem, normalnem pranju. Morforizirni stroj je za konfekcijo, predvsem pa za široko potrošnjo velikega pomena. V konfekcijah ne bo treba več delati srajce za eno ali dve številki večje, zaradi poznejšega skrčenja tkanine pri pranju, in tudi gospo-

dinjam ne bo treba namakati tkanine v vroči vodi ali prati pred krojenjem.

Stroj bo kombiniran tako, da na njem ne bomo dosegli samo krčenja tkanin, pač pa lahko tudi apretiranje in sušenje oziroma polstenje flanel.

Vso proizvodnjo gladkih tkanin barvamo sedaj na starih, odprtih, ozkih in širokih jiggrih. Naročili smo nove stroje iz uvoza in sicer zato, ker domači jiggri še ne odgovarjajo naši komplicirani proizvodnji.

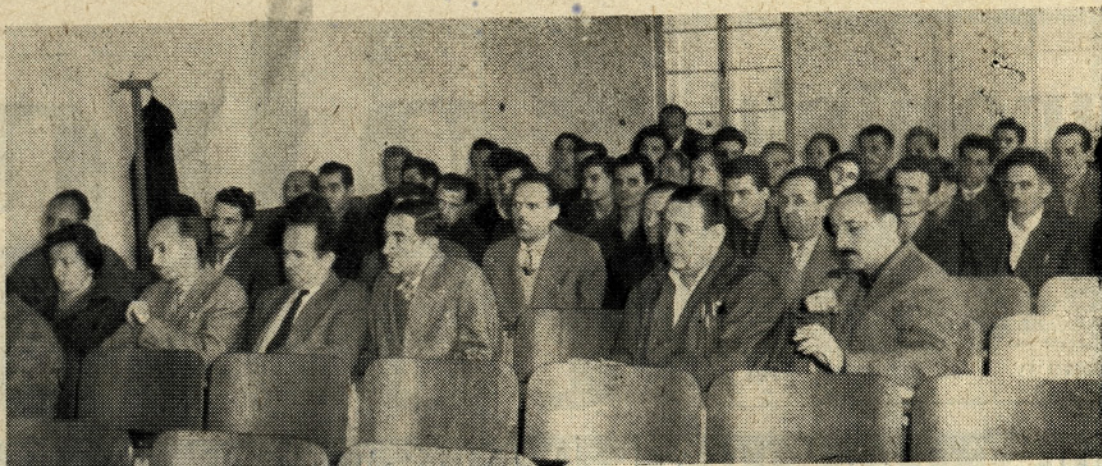
Za našo proizvodnjo morajo imeti jiggri predvsem avtomatično regulacijo temperature, napravo za aksialni premik valjev, morajo biti zaprte konstrukcije in popolni avtomati. Dalje morajo biti vodilni valji izdelani iz nerjavečega jekla, ker pridejo v dotik s floto, ki razjeda in končno naj imajo stroji še možnost za regulacijo napetosti tkanine. Do posebnega izraza pride ta naprava pri različnih strukturah tkanin. Zaradi teh zahtev smo se odločili za nabavo

štirih barvalnih jiggrov zaprlega tipa popolnih avtomatov, opremljenih z vsemi sodobnimi kontrolnimi instrumenti za egalno barvanje z vsemi vrstami barvil.

Z ozirom na montažo novih strojev smo demontirali stari širinski pralni stroj in ozki bobnasti sušilni stroj, tako da so kapacitete sušenja precej okrnjene. Širinskega pralnega stroja pa sploh nimamo, dokler ne bo montiran nov stroj. Za nov sušilnik je že postavljeno ogrodje, enako so že izdelani temelji za širinski pralni stroj.

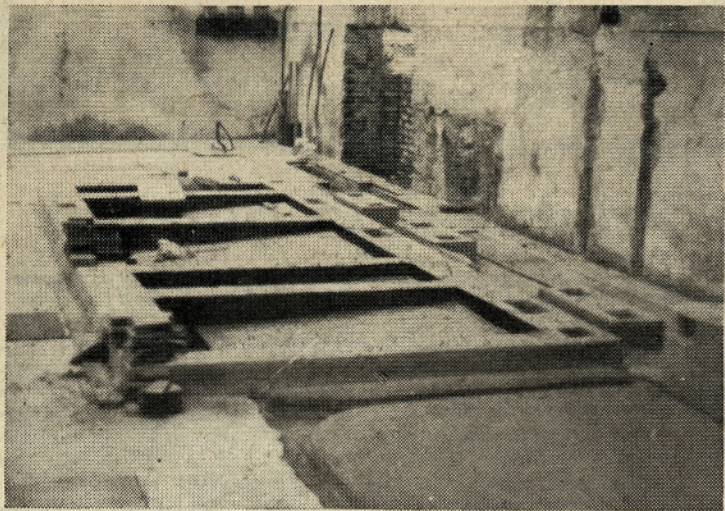
Navijalno — dvojni stroj pa je že postavljen v adjustirnici. Zavedamo se, da se bo pred dokončno montažo vseh strojev pojavilo še dokaj težav, ker moramo kljub okrnjenemu strojnemu parku izpolniti planske naloge. V naslednjem letu pa, ko bodo novi stroji že vsi obratovali, bomo z boljšo kvaliteto in večjo proizvodnjo lahko dokazali upravičenost rekonstrukcije v naši oplemenitilnici.

SREČKO TERAN

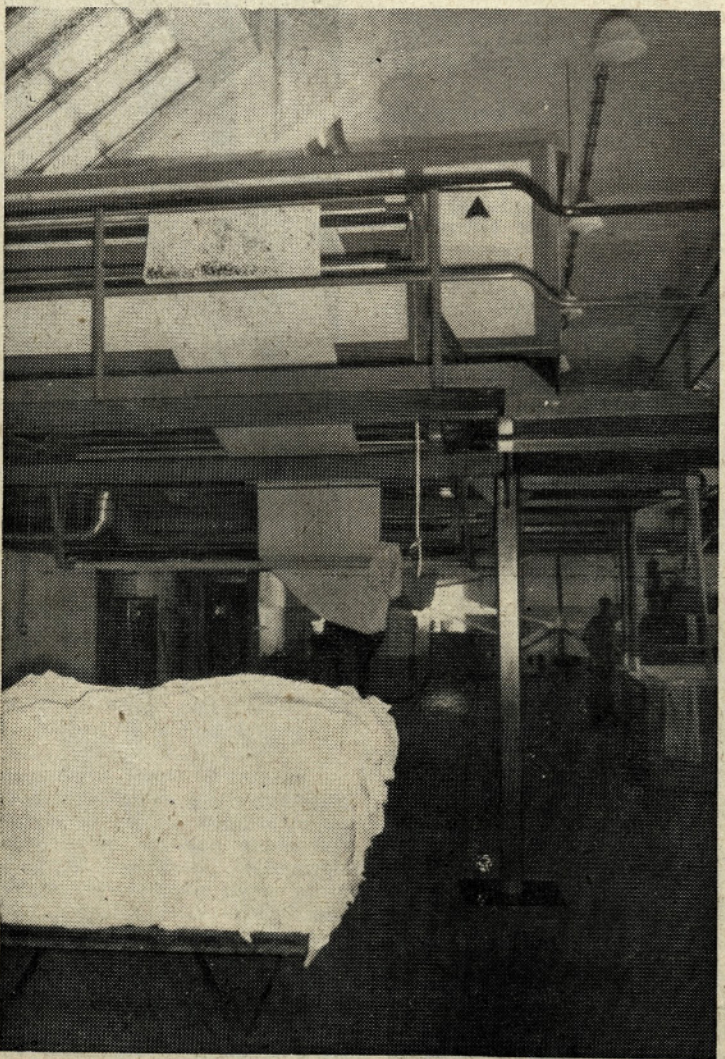


Kandidati za mojstre, predavatelji in predstavniki podjetja na otvoritvenem sestanku

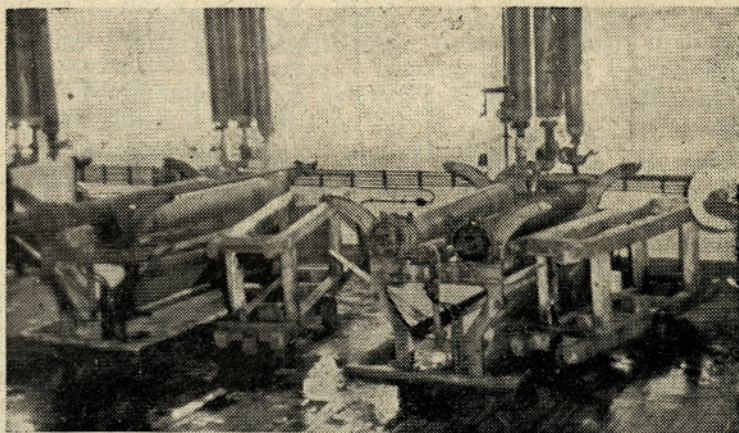
Rekonstrukcija oplemenitilnice II



Temelji za širinsko belilno napravo BENTELER.



Viseči sušilni stroj ARTOS v obratu II je gotov. Pri prvih poizkusih so z njim posušili v 8 urah 24.000 metrov tkanin!



Stari jiggri v obratu II, ki čakajo na pokoj

SKRAJŠANI DELAVNIK: DA - NE?

Pred meseci smo že pisali o tem, da bi morda uvedli tudi v našem podjetju 45-urni delavnik namesto 48-urnega. Danes je postalo to vprašanje skoraj resnično, saj odgovorni v podjetju že iščejo najboljšo pot k temu cilju.

Razumljivo je, da to ne gre kar od danes na jutri in tudi ne brez predhodnih priprav in proučitve vseh problemov ozir. zaprek, ki so se pojavile. Zavedati se moramo, da pomeni ta skrajšani delovnik na leto kar 26 proizvodnih dni manj, kar predstavlja že velik izpad oziroma veliko zahtevo v tistih obratih, kjer so že sedaj do skrajnosti izkoriščene zmogljivosti (obe tkalnici in deloma oplemenitilnici). Ne bo torej lahko najti rešitev, kako v enem letu nadoknaditi 26 izgubljenih dni, kar pa bo vendar potrebno, če bomo želeli obdržati enake osebnih dohodke kot smo jih imeli dosedaj. Rešitev je mogoča le, če bomo po eni strani še povečali produktivnost dela, izboljšali kvaliteto izdelkov in asortiment in če bomo po drugi strani povečali zmogljivost z novimi stroji tam, kjer druge rešitve ni.

Ceprav so torej težave velike in jih je treba proučiti in odpraviti, pa verjetno mi v podjetju človeka, ki bi bil proti 45-urnemu delavniku. Le-ta nam bo nudil vrsto ugodnosti, tako za podjetje kakor tudi za posameznika, in to: prosta bo vsaka druga sobota, kar bo velika prednost za delavca (družinski opravki, pranje, izleti, počitek), v podjetju pa bo splošni obrat lažje izvedel razna popravila, zamenjave itd. Dalje bo velika ugodnost tudi za tiste delavke, ki bodo v dotičnem tednu delale v nočni izmeni, saj bodo nočno izmeno za šesti dan lahko preložile na dopoldansko ali pa popoldansko delo. V tistem tednu bodo torej delale le pet noči!

Verjetno so še razne prednosti, ki se bodo pokazale pozneje, vendar že navedene zadoščajo. Gre le še zato, da čimprej odpravimo vse zapreke ter da enoglasno sprejememo sklep: HOČEMO PETIN-STIRIDSETURNI DELAVNIK!

Zadevo je obravnavala tudi sindikalna podružnica in sprejela na delovni polletni konferenci sklep, da uvedemo omenjeni skrajšani delovnik.

NORME KVALITETE V OPLEMENITILNICI I

V zadnjem času opažamo v vsej industriji, posebno pa v tekstilni, vedno večji poudarek kvaliteti proizvodov. Tudi v našem podjetju se po posameznih obratih odgovorni močno trudijo, da bi bili naši izdelki čimbolj kvalitetni, predvsem pa se trudijo, da bi zmanjšali odstotek neregularnega blaga. Čeprav je odstotek neregularnega tiskanega blaga nižji od jugoslovanskega povprečja, ga moramo že zaradi ekonomičnosti obratovanja še zmanjšati. Zavedati se moramo, da neregularna proizvodnja zmanjšuje dohodek podjetja, kar je tesno povezano z osebnimi dohodki naših delavcev.

V obratu plemenitilnica I že dalj časa resno proučujejo ta problem. Obravnavali so ga tudi na eni zadnjih sej obratnega delavskega sveta. Studij te problematike in njeno rešitev je ODS naložil obratovodstvu in komisiji za osebne dohodke. V ta namen so že poostri medfazno kontrolo, medtem ko si prizadevajo najti tak način, da bi vsak posameznik odgovarjal za kvaliteto svojega dela. Za izvedbo te naloge in za postavitev individualnih kvalitativnih norm pa bo treba premostiti še mnoge težave. Značaj plemenitilnice in množica po funkciji različnih strojev ter delovnih opera-

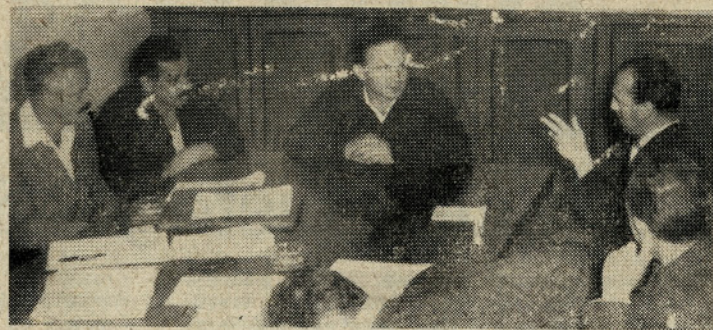
cij je prva med njimi. Nadalje je bilo treba preiti na drugačen način ugotavljanja napak, ker se je dosedanj pokazal kot neprimeren oziroma kot neustrezen. Zelo težko je včasih določiti, v kateri fazi predelave je določena napaka nastala. Rešitev te in podobnih težav zahteva mnogo truda, vendar so prvi koraki že storjeni.

Osnovno vodilo pri postavljanju individualnih kvalitativnih norm je bilo, naj bo vsak posameznik materialno odgovoren za napake, ki jih bo pri svojem delu povzročil zaradi osebne nepazljivosti oziroma malomarnosti. V nasprotnem primeru, če si bo pri delu prizadeval in napravil sorazmerno malo napak, naj prejme določeno nagrado. S tem bo vsakdo materialno zainteresiran za kvaliteto svojega dela. Računamo lahko, da bo padel tako procent neregularnega blaga, posledica pa bo, da bo vsa ekonomska enota prišla do višjih osebnih dohodkov.

Pri tiskarjih je problem kvalitativnih norm večidel že rešen. Za vsak tiskarski stroj je določeno, kakšen maksimalni procent neregularnega blaga lahko nek tiskar napravi. Če bo tiskar ta procent pri svojem delu presežal, bo moral plačati penale, v nasprotnem primeru pa bo prejel odgovarjajočo nagrado.

Hitro se bo pokazal uspeh ozir. pravilnost tega načina stimulacije. Upajmo, da bo procent neregularnega blaga zares občutno padel.

Seveda je to šele prvi korak. V prihodnjih mesecih bo treba v individualno kvalitativno normo zajeti vsa važnejša delovna mesta,



Delavec iz oplemenitilnice I polaga teoretični del izpita

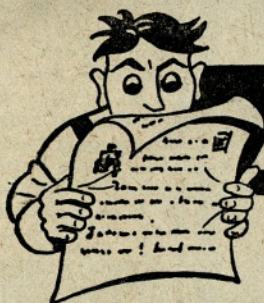
V začetku oktobra so bili v obratu I kvalifikacijski izpiti za starejše člane ZB, ki imajo nad 10 let prakse v tekstilni panogi. Izpiti je delalo 19 delavk in delavcev, in sicer: iz predilnice — 6, iz tkalnice — 7 in iz oplemenitilnice — 6. Vsi kandidati so izpit (teoretični in praktični del) uspešno opravili.



Delavka iz tkalnice, ki je uspešno položila praktični in teoretični del izpita za kvalifikacijo

postopno pa tudi vse delavce na strojih. Jasno je, da bo to delo prizadetih. zahtevalo še mnogo truda, štu-

inž. Franc Indihar



ZANIMIVO

Preberite!

REPUBLIŠKO POSVETOVANJE

11. oktobra letos je bilo v Ljubljani širše republiško posvetovanje o aktualnih problemih, ki se pojavljajo v zvezi z uveljavljanjem novih pogojev gospodarjenja in nove delitve dohodka v gospodarskih organizacijah. Posvetovanje je sklical in vodil Republiški svet Zveze sindikatov v sodelovanju z Republiškim sekretariatom za delo in z Zbornico za industrijo, rudarstvo, gradbeništvo in promet LRS.

Pod vodstvom predsednika Republiškega sveta ZSS, Staneta Kavčiča, je imelo posvetovanje izreden pomen. Referirali so: inž. Ivo Klemenčič o stanju gospodarstva v Sloveniji, Leopold Krase o problematiki gospodarjenja in upravljanja v gospodarskih organizacijah in Milan Košmelj o delavskem samoupravljanju in o samoupravnih predpisih.

V koreferatih je med drugimi govoril tudi direktor podjetja, tovariš Dušan Horjak, in sicer o problematiki tekstilne industrije in njenem gospodarjenju v novih pogojih.

Po daljši in pestri razpravi je tovariš Kavčič podal analizo najvažnejših družbeno-političnih problemov in procesov, ki spremljajo uveljavljanje novega gospodarskega sistema. Ta analiza bo lahko marsikomu kazipot pri nadaljnjem delu.

SELITEV

Zaradi premajhnih pisarniških prostorov v enem in drugem obratu, ni bilo mogoče prenesti upravo v en ali drug obrat. Zaradi smoternega in lažjega poslovanja pa je nujno potrebno, da so določeni sektorji vendar na enem mestu in je bila zato selitev neizbežna. Selitev je bila izvedena v mesecu oktobru, razporeditev oddelkov pa je sedaj naslednja:

Finančni sektor je ves v obratu II (razen blagajne, ki je ostala v obratu I).

Komercialni sektor, kadrovsko-socialni sektor in tajništvo pa so ostali oziroma so se preselili v obrat I.

Kot rečeno je bila ta razporeditev potrebna, je pa le začasna, ker bo podjetje že v letu 1962 začelo graditi veliko upravno poslopje v obratu I, v katerega bodo pozneje prišli vsi sektorji oziroma oddelki splošne uprave. Do takrat pa bo pravilno, če boste vsi »prizadeti« tudi na novih prostorih delali z enako voljo in razumevanjem, čeprav imate sedaj glede poti, prehrane in podobno morda težje pogoje.

IZREDEN DOGODEK V OBRATU I

12. oktober 1961 je pravzaprav eden pomembnejših dni v zgodovini rekonstrukcije Tiskanine oziroma sedanjega obrata I. Na ta dan se je prvič, odkar obstoja tovarna, zgodilo, da smo odpeljali iz podjetja dotrajan stroj — bile so navadne statve — medtem ko smo poprej stare stroje vedno zopet namestili v kak drug kot, če smo na njih mesta pripeljali nove. Tako se je začelo važno obdobje, v katerem se bo tovarna počasi znebila starih in dotrajanih strojev, na njih mesto pa bodo prišli močni PICANOLI in drugi avtomati, ki bodo dali tkalnici novih moči in večji polet.

Po tem planu bo odstranjenih iz tkalnice 280 statev, in sicer: v prvi etapi okoli 60, potem pa vzporedno s prihodom novih avtomatov, ker bi bil drugače izpad proizvodnje prevelik. Ker trenutno teh statev ne bo odpeljal kupec, jih bomo vskladiščili v prostorih obrata II.

Upajmo, da bo posebna ekipa, ki dela na demontaži in montaži, uspela oziroma da bo svoje delo pravilno in pravočasno izvršila, ker je vsaka izgubljena minuta dragocena.

P. G.

Izvajanje novega gospodarskega sistema v podjetju

(Nadaljevanje s 1. strani)

stilo nekaj delovne sile, ki jo bomo prestavili oziroma zaposlili v novem samostojnem podjetju za izdelavo konfekcijskih izdelkov.

Iz teh kratkih obrazložitvev gospodarskega stanja, v katerem se trenutno nahaja naše podjetje, vidimo, da novi gospodarski sistem sili k stabilizaciji gospodarstva na sploh. —

Podjetja, ki se bodo v tem sistemu znašla in uporabila svoje notranje rezerve za bolj ekonomično poslovanje pa imajo tudi osnovno za nadaljnji gospodarski uspeh. Iz tega stališča se mora usmeriti predvsem gospodarjenje v ekonomskih enotah. Rezultati le-teh se bodo kaj kmalu pokazali v krepitvi gospodarskega potenciala našega podjetja.

D. H.

ZANIMIVOSTI IZ PREDILNICE I

1. Dne 9. oktobra 1961 smo pričeli z demontažo prstančevih strojev v stari zgradbi. Vse te stroje bomo namreč iz stare zgradbe prestavili po predvidenem programu v II. nadstropje nove zgradbe. Ta premestitev bo gotova približno 15. aprila 1962. leta. Rok demontaže in montaže je razmeroma kratek ter bodo morali »predilci« krepko zagrabit, da jim bo to uspelo izvesti.

Verjetno v prihodnjih mesecih ne bodo smeli misliti ne na prosti čas in ne na zabavo, temveč samo na delo. Njihovo delo je namreč povezano tudi z obnovitvijo stare zgradbe predilnice, kjer bodo pričeli z delom spomladi 1962.

2. Poleg navedenega poteka še zamenjava dotrajanih raztezalk z novimi raztezali »Zinser« v starem obratu predpredilnice, od katerih pričakujejo predilci lepši medfazni proizvod — »raztezalkin pramen«. Ta montaža, vključno z zamenjavo starih z novimi flajerji, jih nekoliko skrbi, deloma zaradi prepočasne dobave strojev od firme Zinser, deloma zaradi počasnega dela moleterja te firme.

3. Nadaljujejo tudi dela za ureditev mikalnikov — Howard Bu-

logh, vendar so tu predilci najbolj zaskrbljeni, ker je od proizvodnje teh kard odvisna izpolnitev predvidenega plana v prihodnjem letu. Vsekakor so mišljenja, da je nujno potrebno hitro rešiti nabavo ustreznih manjkajočih strojnih delov odnosno tudi novih jeklenih mikalnih garnitur iz uvoza.

4. Z delom na rekonstrukciji — starih strojev »Ingolstadt« in Rie-

ter v drugem nadstropju nove zgradbe še nadaljujejo in bodo zaključili predvidoma v začetku prihodnjega leta.

Iz navedenih novosti je razvidno, da naši predilci preživljajo pravo revolucionarno obdobje predilnice, kar ni doživela nobena generacija poprej in verjetno v takšnem obsegu ne bo doživela nobena generacija kasneje.

M. S.

Opozarjamo na nove pravilnike

Upravni odbor podjetja je na seji dne 25. 9. 1961 sprejel naslednje nove pravilnike: Pravilnik o postopku v zvezi z obiskom tujih oseb. Pravilnik o požarno varnostni zaščiti podjetja ter Pravilnik o organizaciji in delovanju čuvajsko-vratarske službe. Da bi bili člani delovnega kolektiva seznanjeni s predpisi, ki so zanje obvezni, podajamo v naslednjem tista določila teh pravilnikov, ki vsebujejo določene obveznosti za vse člane delovnega kolektiva ali vsaj za večje število zaposlenih.

Pravilnik o postopku v zvezi z obiski tujih oseb določa poleg drugega, da je fotografiranje na vsem področju podjetja praviloma prepovedano. Izjema velja le za osebe, ki opravljajo to delo po svoji službeni dolžnosti (urednik tovarniškega glasila) oziroma, ki jim fotografiranje posebej dovoli glavni direktor. Vsi ostali pa morajo puščati svoje fotoaparate v vratarni in jih ne smejo jemati s seboj v podjetje — pa bodisi, da so to tuje osebe, ki pridejo na ogled podjetja, ali pa člani našega delovnega kolektiva. Torej nima nihče pravice delati kakršnekoli posnetke v podjetju, če

nima za to posebnega dovoljenja. Enako tudi ni dovoljeno jemati s seboj v podjetje prenosne radijske aparate in je treba tudi te ob prihodu v podjetje postiti v vratarni.

Pravilnik o požarno varnostni zaščiti podjetja vsebuje več določil, ki so obvezna za vse člane delovnega kolektiva ali vsaj za večje število teh. Pravilnik predpisuje ukrepe, ki so potrebni, da se prepreči, da bi do požara sploh prišlo, kakor tudi ukrepe, ki jih je treba podvzeti, če je požar že nastopil.

Ukrepom za preprečitev požara moramo posvečati posebno pozornost. Boljše je požar preprečiti kot gasiti. Izkušnje v bližnji preteklosti kažejo, da je v več primerih prišlo v industrijskih podjetjih do velikih požarov zaradi neprevidnosti, malomarnosti ali pa zato, ker niso bili izvedeni preventivni ukrepi za varstvo pred požarom.

Tehnično vodstvo in obratovodstva posameznih obratov so odgovorni, da se v obratih izvede (Nadaljevanje na 7. strani)

Delitev čistega dohodka

V smislu zakonskih predpisov morajo podjetja do konca decembra letošnjega leta sprejeti pravilnike o delitvi čistega dohodka, kakor tudi pravilnike o delitvi osebnih dohodkov. Oba pravilnika predpiše delavski svet podjetja; pred tem pa mora biti dan predlog obeh pravilnikov na vpogled delovnemu kolektivu in to najmanj 15 dni prej, preden gre na sejo delavskega sveta v končno obravnavo in potrditev. Na ta način imajo člani delovnega kolektiva možnost, da predloge pravilnikov podrobno prouče in stavijo svoje pripombe, katere mora delavski svet nato obravnavati in zavzeti glede njih svoje stališče. Oba pravilnika veljata od prvega dne naslednjega meseca po sprejetju. Torej bi oba pravilnika stopila v veljavo s 1. januarjem 1962.

Prejšnji podjetji Tiskana in Inteks sta sicer imeli svoje pravilnike, vendar pa ti veljajo le do konca decembra tega leta. Zaradi spojitve obeh podjetij je s 1. 7. 1961 nastalo novo podjetje in je torej treba sprejeti tudi nove pravilnike. V odločbi Občinskega ljudskega odbora Kranj z dne 30. 6. 1961, s katero je bila dana pritrditev k sklepu o spojitvi obeh podjetij, je izrecno določeno, da se nagrajevanje delovnega kolektiva vrši po dosedanjih pravilnikih, dokler ne bo sprejet nov pravilnik o delitvi osebnih dohodkov — vendar pa to najdalje do 31. 12. 1961.

Glede na to bo vsekakor treba najkasneje v mesecu novembru sestaviti predlog Pravilnika o delitvi čistega dohodka, kakor tudi Pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Ker sta oba pravilnika izredno važna, je treba, da se o njih razpravlja v kar največjem obsegu. Ne bi bilo dovolj, če bi predloge teh pravilnikov obravnavali le organi delavskega samoupravljanja in družbene organizacije, marveč je treba, da vsak član delovnega kolektiva predloge obeh pravilnikov dobro prouči in iznese svoje pripombe. Da pa bi bilo članom delovnega kolektiva jasno, na kakšen način se čisti dohodek podjetja formira in kaj čisti dohodek pravzaprav predstavlja, bomo v naslednjem prikazali, kako pridemo do čistega dohodka in obrazložili nekatere pojme, ki pri tem nastopajo. Pri tem se bomo izognili raznih podrobnosti, ki niso bistvene in ki bi samo otežkočale preglednost in razumevanje podanega prikaza.

Tako bomo pričeli kar od kraja. Če si ogledamo skico, vidimo, da se ta začne zgoraj z veliko posodo, ki predstavlja celotni dohodek podjetja.

KAKO SE TVORI OZIROMA KAKO SE UGO-TAVLJA CELOTEN DOHODEK? V smislu zakonskih predpisov sestavljajo celotni dohodek gospodarske organizacije:

- vrednost prodanega blaga in opravljenih storitev po izdanih fakturah,
- vrednost proizvodov lastne proizvodnje in vrednost lastnih storitev, ki jih gospodarska organizacija uporabi za svoje investicijske namene,
- vrednost dajatev oziroma storitev, ki jih gospodarska organizacija brezplačno da oziroma opravi drugim,
- razni izredni dohodki (na drugi strani pa se od celotnega dohodka odštejejo izredni izdatki).

V grobem povzeto bi lahko rekli, da se celotni dohodek formira iz prodaje proizvedenega blaga.

Celotni dohodek je izhodiščna točka delitve in s tem temelj celotne finančne situacije podjetja. Če podjetju ne pritekajo redno denarna sredstva iz prodaje, potem seveda ni denarja niti za poravnavo družbenih obveznosti, niti za plačila dobaviteljem in seveda tudi ni čistega dohodka in s tem sredstev za osebne dohodke in za sklade. Zato mora delovni kolektiv doseganju celotnega dohodka posvečati vso pažnjo. Povsem razumljivo je, da je treba vlagati vse napore za čim večjo proizvodnjo, pri čemer pa mora biti blago dobre kvalitete, da se lahko prodaja in take vrste, kakršnega tržišče zahteva. Se večja proizvodnja nič ne koristi, če ostaja blago v skladišču. Obenem s prodajo pa je treba skrbeti tudi za pravočasno izterjevanje dolgov, kajti najboljša je taka prodaja, kjer se neposredno po odpremi blaga prejme denar po izstavljenih računih. Če so računi dalj časa neporavnani, pomeni to občutno škodo za podjetje, saj bi tisti denar rabili za poravnavo lastnih obveznosti. To je tembolj važno zaradi tega, ker je najemanje novih posojil pri banki močno otežkočeno in včasih tudi nemogoče.

KAKO SE DELI CELOTNI DOHODEK?

Iz skice vidimo, da celotni dohodek odteka po treh kanalih. Najprej je treba poravnati poslovne stroške, za tem je treba plačati prometni davek — kar ostane, pa predstavlja dohodek gospodarske organizacije. Prometni davek se obračunava in plačuje po zakonskih predpisih, ki določajo, v kakšnem roku ga je treba plačati. Na ta del izdatkov podjetje ne more vplivati.

Drugače pa je s poslovnimi stroški. Kaj spada v poslovne stroške, je določeno s predpisi, vendar pa podjetje lahko vpliva na višino teh poslovnih stroškov in mora biti posebna skrb delovnega kolektiva, da skrbi za to, da se s sistematičnim varčevanjem in smotrnim trošenjem poslovnih stroškov znižujejo, s čemer se istočasno povečuje dohodek gospodarske organizacije. Kot že rečeno, je z zakonom določeno, kateri izdatki spadajo med poslovne stroške. Da bi bila zadeva jasnejša, prikazujemo to na posebni skici. Tako vidimo, da spadajo v poslovne stroške:

- materialni stroški,
- amortizacija osnovnih sredstev,
- obresti od poslovnega sklada,
- članarine, ki jih plačuje podjetje kot poslovne stroške po uradnih predpisih,
- stroški za financiranje šol in strokovnega izobraževanja kadrov.

O amortizaciji smo govorili v prejšnji številki. Višina obresti na poslovni sklad je določena s predpisom (6 %). Kot je znano je nastal poslovni sklad z združitvijo sklada osnovnih sredstev in sklada obratnih sredstev, ki se je izvedla s 1. januarjem 1961. Članarine se plačujejo v breme poslovnih stroškov le, če je to določeno z uradnim predpisom. Tako n. pr. spada v poslovne stroške članarina Zvezni industrijski zbornici, Zvezni zunanjetrgovinski zbornici, ne pa članarina n. pr. DIT-u ali Društvu iznajditeljev in novatorjev; zato ni vseeno, v katerih organizacijah je podjetje včlanjeno, kajti take članarine gredo v breme čistega dohodka. Kar se tiče financiranja šol in strokovnega izobraževanja določa zakon, da sme kriti gospodarska organizacija te izdatke v breme poslovnih stroškov le v višini 1 odstotka izplačanih osebnih dohodkov delavcev. Ostanejo torej še materialni stroški. V smislu zakonskih določil spadajo med materialne stroške: izdatki za nabavljeni material, za električno energijo iz javnega omrežja, za izvršene storitve drugih podjetij (n. pr. tovornina za prevoz blaga na železnici), obresti od posojil za obratna in osnovna sredstva, plačani penali (n. pr. za prekoračenje dobavnega roka), zamudne obresti (za zakasnela plačila računov dobaviteljem). Ne spadajo pa med materialne stroške izdatki za osebne dohodke delavcev, izdatki za investicije in kazni za gospodarske prestopke. Posebni predpisi določajo, da se smejo kriti iz materialnih stroškov določeni stroški Delavske restavracije (kurjava, razsvetljava) in določeni izdatki, izplačani zaposlenim delavcem (n. pr. dnevnice in stroški za službena potovanja do določene višine ali pa n. pr. stroški za prevoze na delo in z dela. Zaradi jasnosti naj obrazložimo ta primer: če stane mesečna vozovnica za avtobus n. pr. 5000 dinarjev, sme podjetje plačati v breme materialnih stroškov največ 4400 din — če seveda tako sklene delavski svet. Znesek 600 dinarjev mora plačati delavec sam. Če pa bi tudi teh 600 dinarjev hotelo plačati podjetje, bi šlo to v breme osebnih dohodkov. Iz navedenega vidimo, da delovni kolektiv lahko vpliva predvsem na materialne stroške in stroške za strokovno izobraževanje.

Ko smo na kratko obdelali poslovne stroške, se vrnimo zopet h glavni skici. Po poravnavi poslovnih stroškov in prometnega davka nam je ostal dohodek gospodarske organizacije.

Cisti dohodek gre zopet v dve smeri. Kot vidimo iz skice, je treba zopet odvesti nek prispevek. Imenuje se prispevek iz rednega dohodka, ki je določen s 25 odstotki in ki je predmet pogostih razprav. Zakon pravi, da plačajo ta prispevek — v višini 25 odstotkov — tiste gospodarske organizacije, ki dosegajo v letu 1961 izredni dohodek. Po besedilu zakona in po izjavah odgovornih činiteljev sodeč naj bi se torej ta prispevek plačeval le v letošnjem letu. Za izredni dohodek pa se šteje, če doseže podjetje poleg sredstev za določene osebne dohodke še sredstva za sklade, ki so večja od 6 odstotkov od skupnih osnovnih in obratnih sredstev podjetja. Z določenimi osebnimi dohodki pa so mišljeni ne stvarno izplačani osebni dohodki, marveč tisti osebni dohodki, ki se obračunavajo na podlagi povprečnih osebnih dohodkov, ki so bili v preteklem letu doseženi v dotični gospodarski dejavnosti (za naše podjetje: doseženi v panogi tekstilne industrije). Ta prispevek gre v korist zveznega proračuna. Ta prispevek je boleč iz razloga, ker so osebni dohodki v našem podjetju nad povprečjem celotne panoge, na drugi strani pa je, kot je znano, vrednost osnovnih sredstev zaradi skrajne iztrošenosti zelo nizka.

Ko smo odračunali prispevek iz rednega dohodka, nam ostane neto čisti dohodek. Ta neto čisti dohodek pa se deli s pravilnikom podjetja. S tem čistim dohodkom razpolaga skoro v celoti delovni kolektiv sam. Izjema velja le za nekatere posebne namene, pri čemer pa ne gre za pomembne zneske, kot bomo to videli.

NETO CISTI DOHODEK se deli na dva dela:

- a) na osebne dohodke s prispevki,
- b) na sklade.

O osebnih dohodkih s prispevki ne bi obširneje razpravljali, ker je ta pojem več ali manj jasen. V osebne dohodke s prispevki spadajo:

- čisti osebni dohodki (neto prejemki),
- proračunski prispevek od osebnega dohodka (15 odstotkov),

Kako pravilno

Da dobimo čisto in brezhibno prejo, je treba paziti posebno na naslednje delovne postopke:

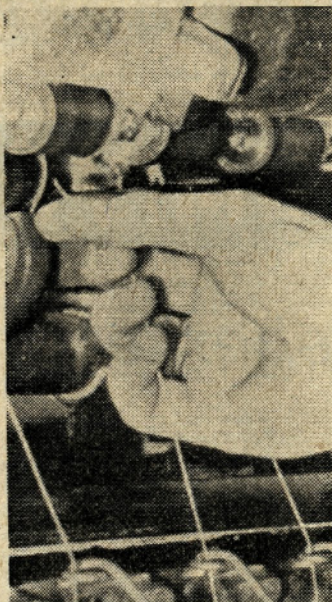
— NEPRAVILNO!
V NOBENEM primeru se ne sme položiti čez kazalec »DOLG KONEC PREJE« za privezovanje.

1. ODPRAVLJANJE (privezovanje) PREJNIH PRETRGOV

Pri privezovanju prejnih (nitnih) pretrgov, moramo konec kopsove preje prijeti s **PALCEM IN KAZALCEM** kolikor mogoče **KRATKO** ter jo prisukati, odnosno naglo **ZASUKATI** (zaviti) v **SMERI TVORJENJA VITJA** (v splošnem imamo desno vitje ali »S« imenovano) tako da v nobenem primeru ne ustvarimo vzlov, ki škodujejo izgledu tkanine. (Glej slike: 1, 2 in 3!)

2. NASTAVITEV PREDPREJ-NIH NAVITKOV

Pri nastavitvi (bolje rečeno pri vstavitvi) predprejnih navitkov ni dopustno v nobenem primeru prisukovati predolge konce predpreje. Oba konca torej kolikor je le mogoče zelo kratko medsebojno povijamo. Če medsebojno nepravilno povita konca predpreje »**SLUCAJNO**« pretečeta skozi raztezala, je **OBVEZNO** že izpredeno prejo z debelejšim mestom iztrgati (vzelo izločiti) in ponovno privezati. (Glej slike: 4, 5 in 6!)

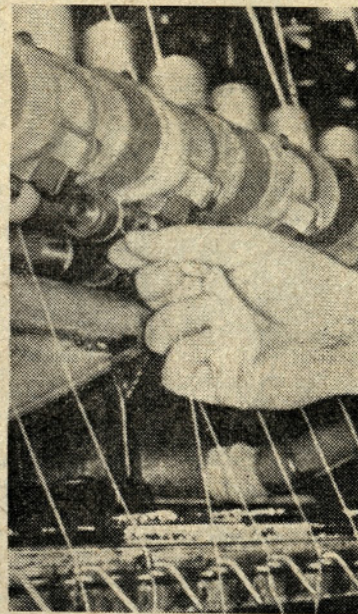


Slika 1

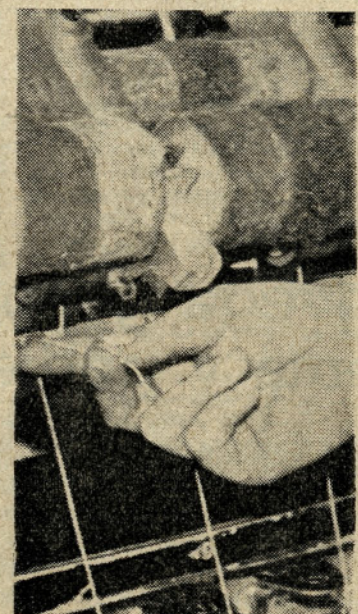
— PRRAVILNO!

(Glej sliko 1 in 2!)

Privezovanje (prisukanje) pretrga se lahko izvrši bodisi na zgornjem gumi valjčku ali na spodnjem rebričastem valju.



Slika 2



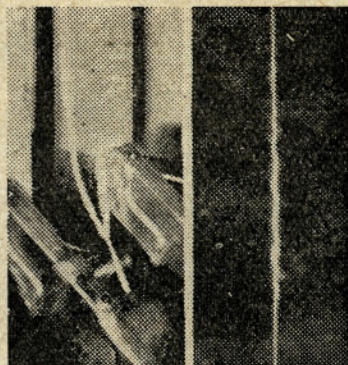
Slika 3



Slika 4

— PRRAVILNO!

Predprejni konci so pravilno kratko poviti.



Slika 5 in 6

— NEPRAVILNO! ŠKODLJIVO!

Podprejne niti so predolge pri povijanju in pretekajo skozi raztezala »**DVOJNO**«. Slika nazorno prikazuje debelo izpredeno mesto v preji — kar je škodljivo in **NE-DOPUSTNO**.

3. ČIŠČENJE STROJEV

Posebno pozornost je treba na prstančnih strojih **polagati na vzdrževanje čistoče strojev**.

V NOBENEM PRIMERU NI DOPUSTNO RAZNA GNEZDA SVIŽA (kratkih vlaken) PAHLJATI S KARTONI ALI PIHATI Z USTI.

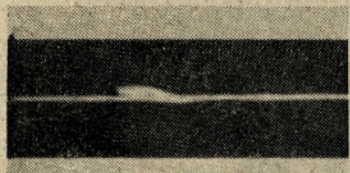
Vse lahko zaprašljive strojne dele je treba pravilno in pravočasno ter v enakih časovnih presledkih odstraniti z zato predvidenimi čistilnimi pripomočki tako, da pod nobenim pogojem ne pride kakršnakoli smet odnosno vlakensko gnezdo (sviž) v prejo, ker to povzroča debelejša mesta v preji — kar zlasti škoduje pri tkanju tkanin. Takšno gnezdo namreč ni povito v vlakenski steber izpredene preje. (Glej sliko 7!)

4. POSBENO JE TREBA PAZITI NA NAPAKE V PREDPREJI

Ker se predpreja na prstančnih strojih zaradi večjih pretrgov razmeroma počasi odvija, se lahko pojavljajoče napake čestokrat

predemo

ABC POJASNJUJE



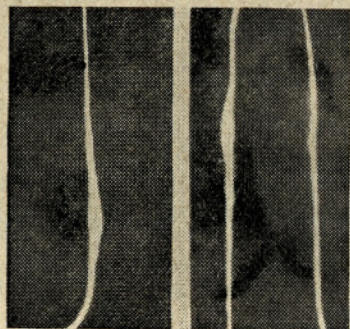
Slika 7

— NEČISTOČA!

Nastala zaradi gnezd plavajočih vlaken v fini preji (vzrok v nečisti preji).

še pravočasno odstranijo. To so predvsem v predpreji škodljiva »PREDEBELA« ali »PRETANKA« mesta, ki izredno ŠKODUJEJO ENAKOMERNOSTI PREJE. (Glej sliko 9 in 10!)

Pretanko predprejo, ki jo običajno spoznamo po tem, da se iz nje predena preja pogosto trga, je treba brezpogojno odstraniti in izročiti mojstru, da odstrani vzrok že v prejšnjih predelovalnih stopnjah (običajno je to na flajerjih). Prav tako je treba odstraniti debela mesta z dvojno predprejo, katerih začetek (nastanek) se čisto opazi na predprejnih navitkih.



Slika 9 in 10

— DEBELA in TANKA MESTA v PREDREJI tvorijo neenakomerno fino prejo na prstančnih strojih.

5. VSE KVALITETE RAZLIČNIH SUROVIN (sortimentov) JE STROGO LOČITI!

Pri vstavitvi VSAKEGA posameznega predprejnega navitka je treba paziti, da se ne pojavijo zamenjave različnih vlakenskih surovin (egiptovski bombaž z ameriškim — stanično vlakno z bombažem itd.) Vlakenske surovine (odnosno proizvodi) ki so pri neugodnih ali včasih tudi pri ugodnih svetlobnih razmerah zelo podobne, so:

- bombaž (ameriški) in matirana stanična volna
- belkasti bombaž in krem (rumenkasti) bombaž
- beljena matirana stanična volna in sijajna stanična volna in tako dalje.

Tudi če se posamezne kvalitete (sortimenti) ločijo z različno obarvanimi flajerskimi cevki in se te po barvah ločijo z ozirom na



Slika 11

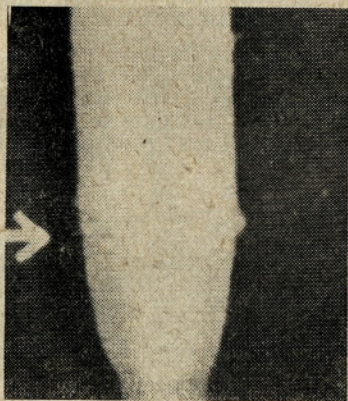
— PRAVILNO!

Slika prikazuje pravilno lego prstov pri zaustavljanju vretena.

kvaliteto in število flajerskih navitkov, si je kljub temu treba zelo oprezno ogledati vsak navitek, da v nobenem primeru ne pride do zamenjave različnih kvalit.

6. ZAVIRANJE VRETENA

Ce je treba med obratovanjem posamezno vreteno ustaviti, **SMEMO PRIJETI SAMO NASTAVEK VRETENA, NE PA KOPS ALI CEVKO.** (Glej sliko 11 in 12!)

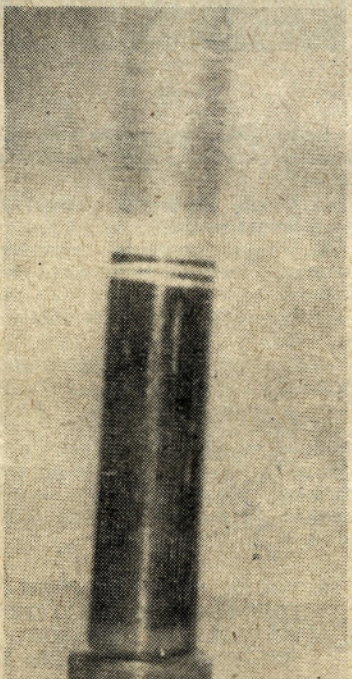


Slika 12

— SKODLJIVO!

Če se namesto nastavka vretena prime kops, se povzroči premik preje (glej belo puščico), kar je zlasti nevarno pri stanični preji.

7. NA FLAJERSKIH CEVKAH NE SMEMO PUŠČATI PREVELIKIH OSTANKOV (Glej sliko 13!)



Slika 13

— prispevek za socialno zavarovanje (po splošni stopnji 22 odstotkov in posebni prispevek po stopnji 2 odstotka),

— stanovanjski prispevek (4 odstotke).

Prispevki so določeni z zakonskimi predpisi, do čim se osebni dohodki (čisti prejemki) določajo s Pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov.

SREDSTVA ZA SKLADE pa se dele, kot je razvidno iz skice, takole:

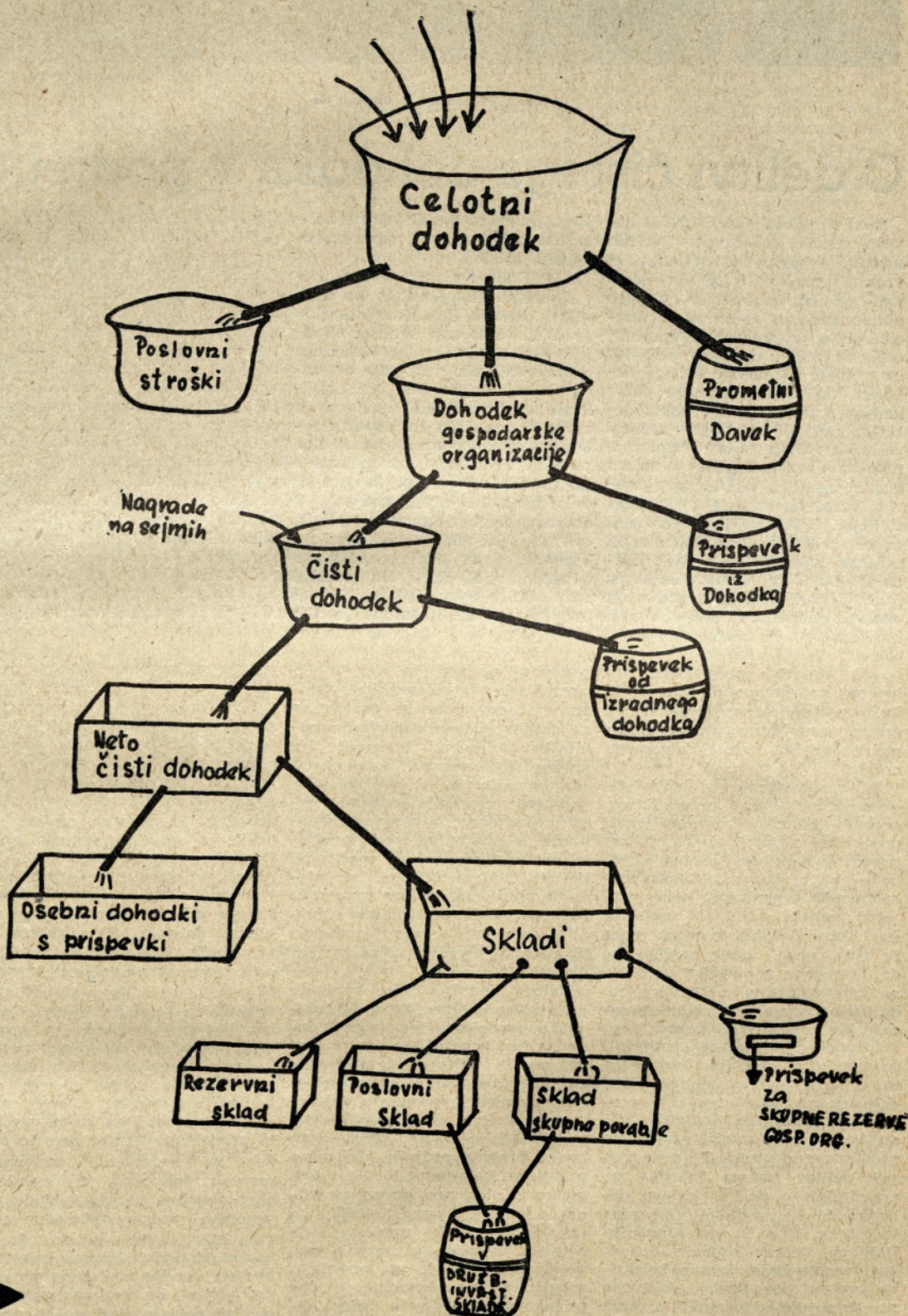
- prispevek za skupne rezerve gospodarskih organizacij (2 do 3 odstotka),
- rezervni sklad podjetja,
- poslovni sklad podjetja,
- sklad skupne porabe.

PRISPEVEK ZA SKUPNE REZERVE GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ znaša po zveznem predpisu 2 odstotka, občinski ljudski odbor pa ga lahko poviša na 3 odstotke. Računa se od čistega dohodka po izplačilu osebnih dohodkov in po odvodu sredstev, ki jih mora podjetje obvezno prenesti v svoj rezervni sklad. Ta prispevek se odvaja v rezervni sklad ljudski republiki in občini in je namenjen

delavska restavracija itd.), za plačevanje štipendij, za strokovno izobraževanje, za zadovoljevanje kulturnih potreb delavcev itd. Sredstev skupne porabe pa se ne sme rabiti za povečanje osebnih dohodkov delavcev.

PRISPEVEK ZA DRUŽBENE INVESTICIJSKE SKLADE se plača po zakonskem predpisu od tistega dela čistega dohodka, ki ga podjetje nameni za svoj poslovni sklad in za sklad skupne porabe. Ta prispevek znaša največ 20 odstotkov — od tega največ 10 odstotkov za republiški investicijski sklad in največ 10 odstotkov za občinski investicijski sklad. Ta prispevek se bo plačal praviloma po zaključnem računu.

S tem, da je bila delitev čistega dohodka prepuščena delovnim kolektivom, je bila dana ne le močna materialna baza za delo organov delavskega samoupravljanja, marveč tudi gospodarsko pomembna in odgovorna naloga. Delovni kolektiv se mora zavdati, da z delitvijo čistega dohodka postavlja temelje bodočega razvoja podjetja. Delitev čistega dohodka na osebne dohodke in sklade mora izhajati



za kritje poslovnih izgub in za sanacijo podjetij ter za pospeševanje gospodarskih dejavnosti. Sredstva so torej namenskega značaja in se za druge namene ne morejo trošiti.

REZERVNI SKLAD PODJETJA je predpisan z zakonom. Vanj mora gospodarska organizacija odvajati po izplačilu osebnih dohodkov tolikšen del, ki odgovarja 2 odstotkom obratnih sredstev podjetja. V ta rezervni sklad se odvaja, dokler ne doseže višine 10 odstotkov obratnih sredstev. Namenjen pa je za kritje poslovnih izgub in za izplačevanje osebnih dohodkov v slučaju, da podjetje med letom ne bi doseglo tolikšnega čistega dohodka, ki bi zadoščal za izplačilo zasluženih osebnih dohodkov. Ta rezervni sklad torej v celoti ostaja podjetju.

POSLOVNI SKLAD PODJETJA. Denarna sredstva POSLOVNEGA SKLADA uporablja podjetje za osnovna sredstva ali pa za obratna sredstva po svojih potrebah.

Denarna sredstva SKLADA SKUPNE PORABE so namenjena za investicije v sredstva skupne porabe (družbeni standard: stanovanja, počitniški dom,

iz analize trenutnega stanja podjetja in perspektive nadaljnjega razvoja. Delovni kolektiv in zlasti še organi delavskega samoupravljanja morajo pri tem odločiti s potrebno zrelostjo in razsodnostjo. Povsem napačno bi bilo, porabiti ves čisti dohodek na osebne dohodke. V tem primeru ne bi bilo sredstev za modernizacijo podjetja, niti za gradnjo stanovanj in ostale potrebe družbenega standarda. Razvoj vseh zadnjih let kaže, da se konkurenčna borba na tržišču zastruje. Če podjetje ne bo vlagalo sredstev v modernizacijo strojnega parka, v avtomatizacijo, potem bo težko držalo korak s konkurenčnimi podjetji. Pričelo bi zaostajati in bi postopoma oslabele in shiralo. Nasprotno pa vlaganja v osnovna sredstva omogočajo modernizacijo strojnega parka, s tem pa večanje obsega proizvodnje in zboljševanje kvalitete proizvodov. To pa zagotavlja v bodočnosti povečan dohodek — kar pomeni istočasno tudi povečanje čistega dohodka, pa obenem tudi osebnih dohodkov.

V nekaterih podjetjih so se spustili v nerazumljive skrajnosti. Obstojajo celo primeri, da so pod-

POSLOVNI STROŠKI

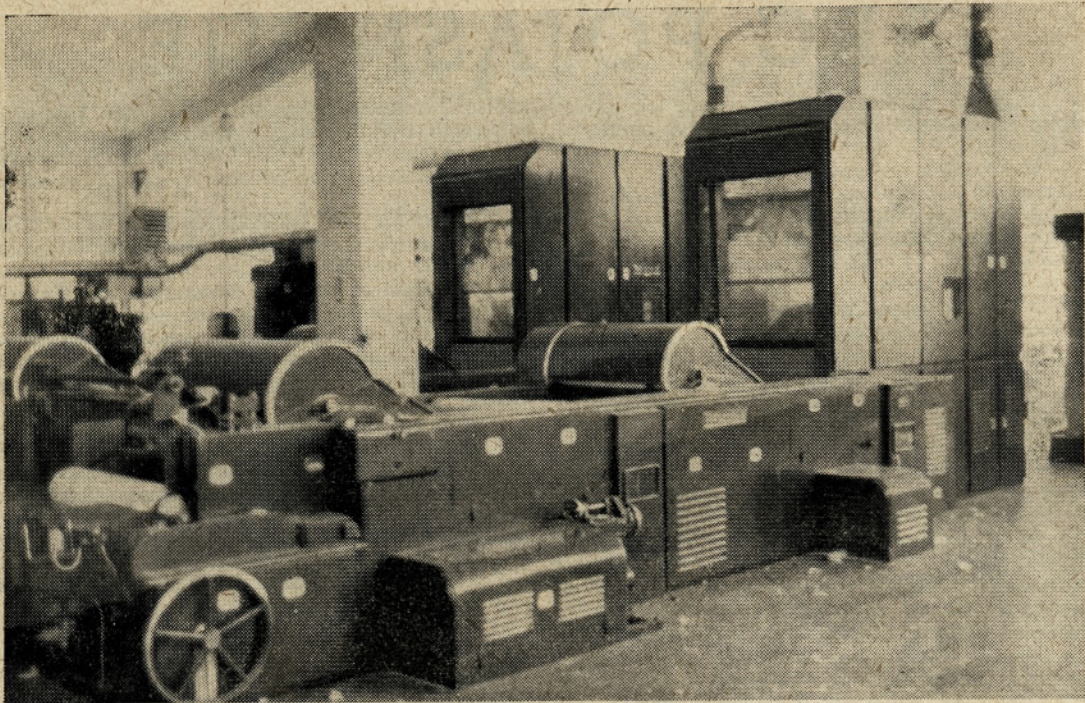
Materialni stroški

Amortizacija osnovnih sredstev

Obresti na poslovni sklad

Clanarizacija iz podobno

Financiranje sol in strokov. izobraževanja



Nova čistilnica v obratu II

O delitvi čistega dohodka v podjetju

Namen našega glasila je, da obvešča člane kolektiva o važnih sklepih organov upravljanja in važnih vprašanjih, ki se tičejo podjetja kot celote ter vsakega posameznika. S te strani je morda eno od najvažnejših vprašanj delitev čistega dohodka podjetja in v zvezi z delitvijo čistega dohodka delež posameznega člana kolektiva pri skupnem čistem dohodku ali kot običajno rečemo zaslužek posameznika. O tem važnem vprašanju do sedaj v našem glasilu nismo še ničesar spregovorili. Vzrok za to je v veliki meri v dejstvu, da nekatera bistvena načela delitve čistega dohodka in osebnih dohodkov še niso do konca izdelana. Pri takem stanju pa je o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov pisati včasih kočljivo, ker bi lahko nerazodni bralci vzeli posamezne načrte bodoče ureditve posameznih dohodkov kot gotovo dejstvo in bi lahko nastopilo razočaranje, če bi organi upravljanja pri sprejemu pravilnika sprejeli drugačna načela.

Pri razpravljanju o delitvi čistega dohodka in o pravilnikih o osebnih dohodkih moramo imeti pred očmi najprej to, da Zvezni izvršni svet pripravlja novo uredbo o delitvi čistega dohodka gospodarskih organizacij, ki bo verjetno veljala od 1. 1. tekočega leta. Točna določila te uredbe nam še niso znana, znano nam je le, da je namen te uredbe podjetja na administrativni način prisiliti, da bodo pri razdeljevanju čistega dohodka upoštevala porast produktivnosti. V nekaterih podjetjih so namreč v letošnjem letu osebni dohodki izčrpali celotni čisti dohodek ali pa so ga celo presegli. Razponi med najnižjo postavko so v nekaterih podjetjih nesorazmerno visoki. Po naši presoji delitev čistega dohodka po pravilnikih o delitvi čistega dohodka bivših podjetij Tiskanina in Inteks, ki se še sedaj uporabljajo za delitev osebnih dohodkov, zagotavljajo članom kolektiva osebne dohodke, ki bistveno ne presegajo dopustnih osebnih dohodkov glede na produktivnost našega podjetja, vendar je kljub temu možno, da bomo pri sprejemanju pravilnikov o delitvi čistega dohodka morali sprejeti določene korekture v zvezi z napovedano uredbo.

AD: Delitev čistega dohodka — O delitvi čistega dohodka in o višini osebnih dohodkov sta razpravljala delavska sveta podjetij Inteks in Tiskanina ob sklepanju o združitvi. Sklenila sta, da zaradi združitve ne sme biti praviloma njih prizadet pri svojih osebnih dohodkih in da se delitev čistega dohodka izvede za obe podjetji v tekočem letu po načelih pravilnikov, ki so jih sprejeli delavski sveti bivših podjetij. V okviru teh pravilnikov pa naj se osebni dohodki posameznikov obračunajo po starih pravilnikih o osebnih dohodkih. Na podlagi načelnih sklepov delavskih svetov Inteksa in Tiskanine je UO podjetja na svoji seji dne 7. avgusta 1961 sprejel splošne smernice o tarifni politiki, ki naj bi jih uporabljala koordinacijska komisija pri sestavi novega pravilnika za delitev čistega dohodka in pravilnikov o osebnih dohodkih. Na podlagi teh smernic koordinacijska komisija za osebne dohodke podjetja pripravlja osnutke novih pravilnikov, in sicer v sodelovanju s posebnimi podkomisijami, ki so formirane za predilnici, tkalnici, plemenitilnici, vzdrževalne obrate in splošno upravo iz enakega števila zastopnikov obratnih delavskih svetov ustrezne ekonomske enote iz obratov I in obratov II.

Naloga koordinacijske komisije je ureditev delitve čistega dohodka in razdeljevanje osebnih dohodkov za tekoče leto ter pripravi načela delitve čistega dohodka in nagrajevanje za prihodnje leto. Čeprav je v načelu določeno, da delimo čisti dohodek po pravilnikih o delitvi čistega dohodka bivšega podjetja Tiskanina in Inteks, bo vendar le treba formalno izdelati nov skupni pravilnik o delitvi čistega dohodka za tekoče leto, ki bo upošteval vsa določila dosedanjih pravilnikov, posebne prilike, ki so nastale z združitvijo in eventuelne določbe pričakovane uredbe o delitvi čistega dohodka. S spremembo tega skupnega pravilnika bo zagotovljena zakonitost pri razdeljevanju čistega dohodka, ker so stari pra-

vilniki z momentom združitve izgubili veljavnost. Jasno je, da s spremembami tega pravilnika o delitvi čistega dohodka dosedanj način delitve osebnih dohodkov ne bo prizadet, v kolikor nas k temu ne bodo prisilili predpisi upravne oblasti. Ta pravilnik pa bo sicer moral predvsem reševati vprašanje rezerv, s katerimi razpolagajo posamezne ekonomske enote na različni način in v različni višini. Po pravilniku o delitvi čistega dohodka podjetja Inteks je bila na primer obvezna 10-odstotna rezerva, katero je obratni delavski svet lahko razdelil šele po sprejemu zaključnega računa, v podjetju Tiskanina pa višina rezerve obratne enote ni bila niti po višini fiksnirana, niti ni bila dana cimejitev glede razpolaganja. — Zaradi enakega štarta posameznih ekonomskih enot v prihodnjem letu bo treba določiti o delitvi rezerve enaka načela. Dalje bo v tem pravilniku za tekoče leto treba urediti vprašanje čistega dohodka, ki presega osebne dohodke, določene po cenikih. Po pravilniku bivšega podjetja Tiskanina je bil celotni čisti dohodek, ki presega osebne dohodke po cenikih in rezervni sklad Centralnega delavskega sveta določen za sklade, po pravilniku Inteksa pa je bilo 80 odstotkov čistega dohodka predvidenega za osebne dohodke, 20 odstotkov pa za sklade. V cenikih se je določala samo akontacija za ekonomske enote, z razliko med osebnimi dohodki po cenikih in 80 odstotkov čistega dohodka pa je razpolagal Centralni delavski svet po prostem preudarku. Ob sestavi pravilnika o delitvi čistega dohodka je Centralni delavski svet Inteksa računal, da bo ta razlika, ki predstavlja znatni znesek, služila za eventuelno izravnanje osebnih dohodkov, če izplačane akontacije ne bi zagotavljale povprečnih plač v občinskem merilu. Ker sedaj vidimo, da so osebni dohodki članov kolektiva bivšega podjetja Inteks povsem zadovoljivi, bo verjetno prav, da se čisti dohodek tudi za obrate II deli na isti način kot v obratu I.

Druga, še večja naloga koordinacijske komisije je poleg uredit-

vejša člane kolektiva o važnih sklepih organov upravljanja in važnih vprašanjih, ki se tičejo podjetja kot celote ter vsakega posameznika. S te strani je morda eno od najvažnejših vprašanj delitev čistega dohodka podjetja in v zvezi z delitvijo čistega dohodka delež posameznega člana kolektiva pri skupnem čistem dohodku ali kot običajno rečemo zaslužek posameznika. O tem važnem vprašanju do sedaj v našem glasilu nismo še ničesar spregovorili. Vzrok za to je v veliki meri v dejstvu, da nekatera bistvena načela delitve čistega dohodka in osebnih dohodkov še niso do konca izdelana. Pri takem stanju pa je o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov pisati včasih kočljivo, ker bi lahko nerazodni bralci vzeli posamezne načrte bodoče ureditve posameznih dohodkov kot gotovo dejstvo in bi lahko nastopilo razočaranje, če bi organi upravljanja pri sprejemu pravilnika sprejeli drugačna načela.

Pri razpravljanju o delitvi čistega dohodka in o pravilnikih o osebnih dohodkih moramo imeti pred očmi najprej to, da Zvezni izvršni svet pripravlja novo uredbo o delitvi čistega dohodka gospodarskih organizacij, ki bo verjetno veljala od 1. 1. tekočega leta. Točna določila te uredbe nam še niso znana, znano nam je le, da je namen te uredbe podjetja na administrativni način prisiliti, da bodo pri razdeljevanju čistega dohodka upoštevala porast produktivnosti. V nekaterih podjetjih so namreč v letošnjem letu osebni dohodki izčrpali celotni čisti dohodek ali pa so ga celo presegli. Razponi med najnižjo postavko so v nekaterih podjetjih nesorazmerno visoki. Po naši presoji delitev čistega dohodka po pravilnikih o delitvi čistega dohodka bivših podjetij Tiskanina in Inteks, ki se še sedaj uporabljajo za delitev osebnih dohodkov, zagotavljajo članom kolektiva osebne dohodke, ki bistveno ne presegajo dopustnih osebnih dohodkov glede na produktivnost našega podjetja, vendar je kljub temu možno, da bomo pri sprejemanju pravilnikov o delitvi čistega dohodka morali sprejeti določene korekture v zvezi z napovedano uredbo.

AD: Delitev čistega dohodka — O delitvi čistega dohodka in o višini osebnih dohodkov sta razpravljala delavska sveta podjetij Inteks in Tiskanina ob sklepanju o združitvi. Sklenila sta, da zaradi združitve ne sme biti praviloma njih prizadet pri svojih osebnih dohodkih in da se delitev čistega dohodka izvede za obe podjetji v tekočem letu po načelih pravilnikov, ki so jih sprejeli delavski sveti bivših podjetij. V okviru teh pravilnikov pa naj se osebni dohodki posameznikov obračunajo po starih pravilnikih o osebnih dohodkih. Na podlagi načelnih sklepov delavskih svetov Inteksa in Tiskanine je UO podjetja na svoji seji dne 7. avgusta 1961 sprejel splošne smernice o tarifni politiki, ki naj bi jih uporabljala koordinacijska komisija pri sestavi novega pravilnika za delitev čistega dohodka in pravilnikov o osebnih dohodkih. Na podlagi teh smernic koordinacijska komisija za osebne dohodke podjetja pripravlja osnutke novih pravilnikov, in sicer v sodelovanju s posebnimi podkomisijami, ki so formirane za predilnici, tkalnici, plemenitilnici, vzdrževalne obrate in splošno upravo iz enakega števila zastopnikov obratnih delavskih svetov ustrezne ekonomske enote iz obratov I in obratov II.

Naloga koordinacijske komisije je ureditev delitve čistega dohodka in razdeljevanje osebnih dohodkov za tekoče leto ter pripravi načela delitve čistega dohodka in nagrajevanje za prihodnje leto. Čeprav je v načelu določeno, da delimo čisti dohodek po pravilnikih o delitvi čistega dohodka bivšega podjetja Tiskanina in Inteks, bo vendar le treba formalno izdelati nov skupni pravilnik o delitvi čistega dohodka za tekoče leto, ki bo upošteval vsa določila dosedanjih pravilnikov, posebne prilike, ki so nastale z združitvijo in eventuelne določbe pričakovane uredbe o delitvi čistega dohodka. S spremembo tega skupnega pravilnika bo zagotovljena zakonitost pri razdeljevanju čistega dohodka, ker so stari pra-

vilniki z momentom združitve izgubili veljavnost. Jasno je, da s spremembami tega pravilnika o delitvi čistega dohodka dosedanj način delitve osebnih dohodkov ne bo prizadet, v kolikor nas k temu ne bodo prisilili predpisi upravne oblasti. Ta pravilnik pa bo sicer moral predvsem reševati vprašanje rezerv, s katerimi razpolagajo posamezne ekonomske enote na različni način in v različni višini. Po pravilniku o delitvi čistega dohodka podjetja Inteks je bila na primer obvezna 10-odstotna rezerva, katero je obratni delavski svet lahko razdelil šele po sprejemu zaključnega računa, v podjetju Tiskanina pa višina rezerve obratne enote ni bila niti po višini fiksnirana, niti ni bila dana cimejitev glede razpolaganja. — Zaradi enakega štarta posameznih ekonomskih enot v prihodnjem letu bo treba določiti o delitvi rezerve enaka načela. Dalje bo v tem pravilniku za tekoče leto treba urediti vprašanje čistega dohodka, ki presega osebne dohodke, določene po cenikih. Po pravilniku bivšega podjetja Tiskanina je bil celotni čisti dohodek, ki presega osebne dohodke po cenikih in rezervni sklad Centralnega delavskega sveta določen za sklade, po pravilniku Inteksa pa je bilo 80 odstotkov čistega dohodka predvidenega za osebne dohodke, 20 odstotkov pa za sklade. V cenikih se je določala samo akontacija za ekonomske enote, z razliko med osebnimi dohodki po cenikih in 80 odstotkov čistega dohodka pa je razpolagal Centralni delavski svet po prostem preudarku. Ob sestavi pravilnika o delitvi čistega dohodka je Centralni delavski svet Inteksa računal, da bo ta razlika, ki predstavlja znatni znesek, služila za eventuelno izravnanje osebnih dohodkov, če izplačane akontacije ne bi zagotavljale povprečnih plač v občinskem merilu. Ker sedaj vidimo, da so osebni dohodki članov kolektiva bivšega podjetja Inteks povsem zadovoljivi, bo verjetno prav, da se čisti dohodek tudi za obrate II deli na isti način kot v obratu I.

Druga, še večja naloga koordinacijske komisije je poleg uredit-

Kako pravilno pletemo

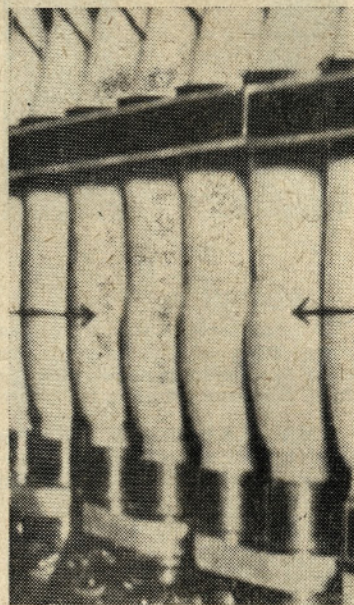
(Nadaljevanje s 5. strani)

Predprejni navitki se morajo odvijati najmanj tako dolgo, da se skozi enkratno navitje predpreje opazi površina prazne flajerske cevke. (slika 13)

Po možnosti naj se v vsakem primeru odviji in uporabi predpreja tako, kot kaže slika 13. (DO PRVE POLNAVITE VRSTE FLAJERSKEGA STENJA!)

8. NA VSAK NAČIN SE MORAMO IZOGIBATI DEFORMIRANIH KOPSOV!

Zaradi različnih dolžin navite preje na kopsu je otežkočeno delo previjalki in tudi škodljivo — ekonomsko) za kolektiv oziroma obrat predilnice. (Glej sliko 14!)



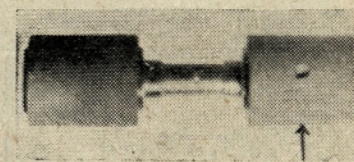
Slika 14

Deformirani kopsi (kot kaže slika med obema puščicama) nastanejo:

- Zaradi prepozno prisukane (privezane) preje.
- Zaradi prepozne vstavitve novega (polnega) flajerskega navitka.
- Zaradi pretрга jermenčkov v raztezalu.
- Zaradi pretрга vretenskih trakov.

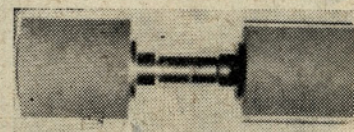
TOREJ: Vestna predica zato kolikor mogoče priveže vsak pretrg preje, vstavi pravočasno nov flajerski navitek oziroma obvesti mojstra o nedostatkih pod točko c in d.

9. NOBEN GUMI VALJČEK POŠKODOVATI! NAVITJE NA VALJČEK PREDVIDNO ODSTRANITI! (Glej sliko 15, 16 in 17!)



Slika 15

— Puščica kaže poškodovano mesto zgornjega valjčka. Posebno občutljive so prevleke valjčkov iz usnja ali iz umetne (sodobne) mase.

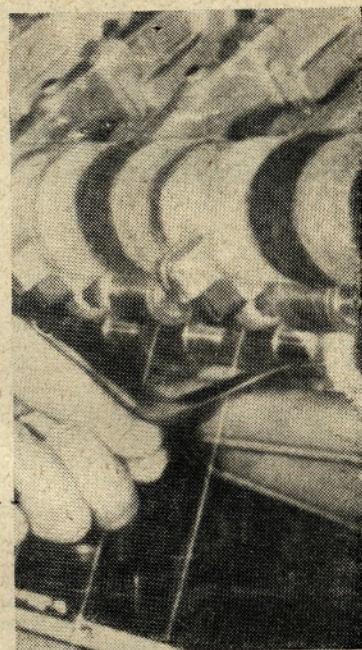


Slika 16

— Slika kaže dva različna debela zgornja gumi valjčka, kakršnih se v nobenem primeru ne sme uporabljati na eni in isti osi.

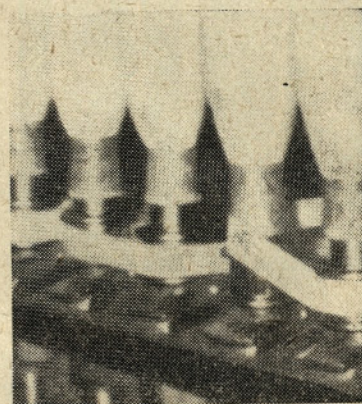
Slika 17

— Slika kaže, če se vlakninsko navitje na spodnjem rebričastem valju ne more odstraniti ročno, je treba oprežno uporabiti v ta namen izdelano medenasto ključko.



VEDNO JE TREBA PAZITI NA KOPSE Z NAPAKAMI

Če ugotovimo nenormalno TANKO ali nenormalno DEBELE KOPSE, jih je treba takoj izročiti v PREGLED MOJSTRU, da vzroke pravočasno odstrani. (Glej sliko 18!)



Slika 18

— Slika kaže nepravilno tekoč vretenski trak, kateri povzroča lahko nepravilno debelino kopsa. Prav tako je lahko vzrok ohlapno tekoči vretenski trak — nepravilno napeti — predolgi vretenski trakovi povzročijo manjše obrate vreten in s tem vitja — kateri napravi mehak »debelejši« kops.

Ako se prejne niti kljub ureditvi odnosno odpravi omenjenih napak še vedno trgajo, je treba takoj tudi o tem obvestiti mojstra, da vzroke pretrgov najde in tudi odstrani.

11. ODPADKI

Z odpadki, ki jih ponovno uporabljamo, moramo ravnati previdno. Ceniti jih moramo kot surovine v balah.

Na stroju nastajajoče odpadke je treba vestno spravljati, v nobenem primeru pa ne metati po tleh. (Glej sliko 19!)



Slika 19

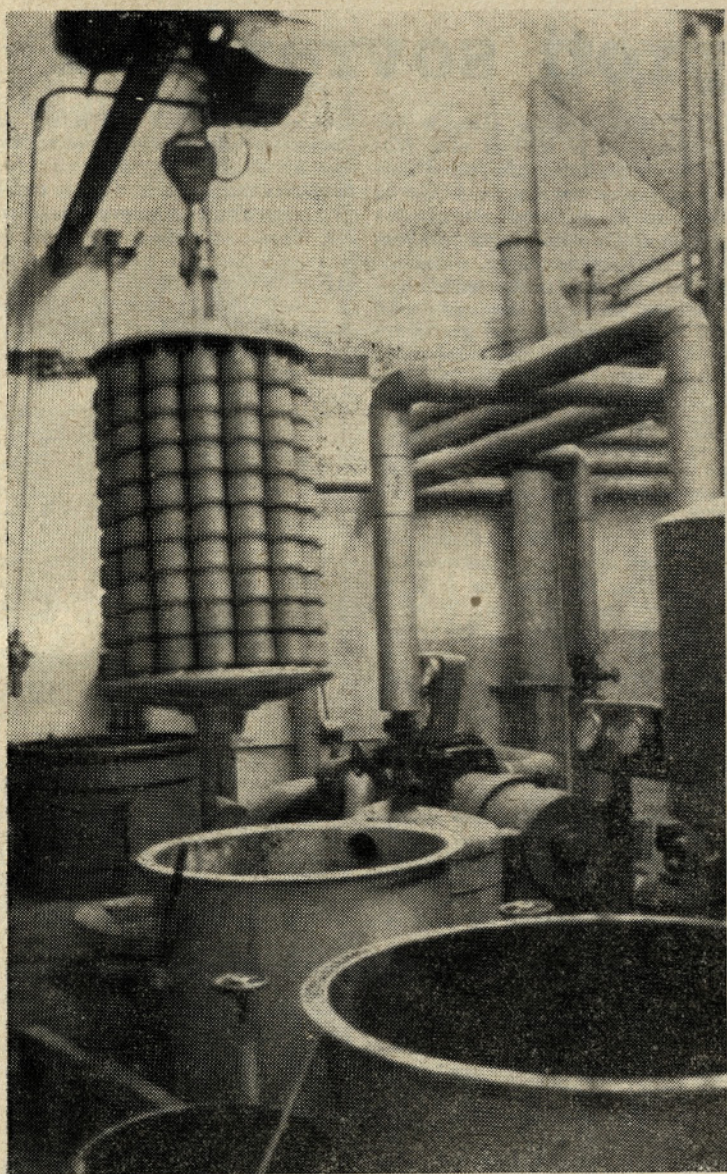
— Pri pometanju okoli strojev in pod stroji je treba paziti, da ne zaidejo med odpadke še uporabne cevke, valjčki, flajerske cevke, vijaki in slično, kar je v nadaljnji predelavi pometkov (za vato in vigogne) požarno nevarno po eni strani kakor tudi ekonomsko škodljivo, ker iz malomarnosti dajemo v izmet (na smetišče) še uporabne utenzilije.

ABC POJASNJUJE

(Nadaljevanje s 5. strani)

jetja razdelila za osebne dohodke več, kot znaša celotni čisti dohodek. Na drugi strani so posamezniki prejeli tolikšen osebni dohodek, da to presega vsako razumno mero. Da bi se take skrajnosti v bodoče preprečile, bodo izdani posebni predpisi o postopku pri sprejemanju pravilnika o delitvi čistega dohodka. Kot je razvidno iz dosedanjih obrazložitev, ne bodo objavljene nobene administrativno določene tarifne postavke niti kak ključ o delitvi čistega dohodka na osebne dohodke in sklade. Gre za nekaj drugega. Podjetja bodo obvezana, da pri odločanju o delitvi čistega dohodka izhajajo iz dosežene stopnje produktivnosti, ki so jo dosegla, primerjajoč pri

tem produktivnost drugih podjetij iste gospodarske panoge. Podjetje bo torej moralo analizirati stopnjo svoje produktivnosti in rentabilnosti, ki jo je doseglo napram preteklemu obdobju in v odnosu na ostala podjetja iste gospodarske panoge. Pri tem bo imela pomembno vlogo komunna, ki pa bo intervenirala ne z administrativnimi ukrepi, marveč z gospodarskimi. Komunna ne bo predpisovala plač, marveč bo intervenirala s tem, da bo podjetjem, ki bodo delitev čistega dohodka usmerile na dviganje produktivnosti in večanje rentabilnosti, nudila svojo ekonomsko pomoč, podjetjem, ki pa tega ne bodo imela pred očmi in bodo svoje sklade zanemarjala, pa jo bo odrekla.



Barvalni aparat za barvanje preje, ki jo potrebujejo v obratu II

Aparat za barvanje preje

Tovarniški naziv aparata je: ke enakomernejši in da se v turbo barvalni aparat super B tip H.

Sestavni deli:

1. Barvni kotel s patentnim zapiranjem in napravo za jemanje vzorcev
2. Turbočrpalka z motorjem za obojestransko menjavo — smeri
3. Črpalka za pritisk in zaprtja ekspanzijska posoda
4. Izmenjalec toplote
5. Rezervoar za pripravo flote
6. Merilne naprave
- Premer barvnega kotla je 1 meter.

Razmerje flote je 1:10.

Pri enkratnem barvanju je kapaciteta 160 — 180 kg preje in to na križnih navitkih ali 3 valjih.

Na 1 vložek za barvanje se natakne 260 križnih navitkov! Varnostni ventil je nastavljen na 5,8 atm pritiska — preizkušeno pa na 8 atm pritiska. Flota kroži v popolnoma zaprtem prostoru, kar omogoča, da se cirkulacija izvaja pod gotovim pritiskom, imenovanim statični pritisk. Prednost tega sistema je v tem, da je tek črpal-

ke enakomernejši in da se v napravi lahko barva pri temperaturi preko 100°C (skrajša se čas barvanja, večje izkoriščanje barvila). Osrednja novost pri tem aparatu (razen že omenjenega statičnega pritiska) je ta, da se smer flote menja z menjavo smeri teka črpalke, kar dosežemo s preklapljanjem stikala elektromotorja. Prednost tega načina napram konvencionalnim centrifugalnim črpalkam je, da odpade štirismerni ventil, ki je znatno zmanjšal hidravlično kapaciteto zaradi trenj v ventilu.

Mladina dela red v obratu I

V zadnji številki našega časopisa je bil med drugim objavljen tudi članek, ki je prikazal veliko razliko reda in čistote med obratom I in II. Priznati moramo, da je bilo v obratu I do nedavna veliko nepotrebnih navlake, odpadkov in nečistoče. Vse to je bilo mnogokrat vzrok, da so imele posamezne ekspanzijske oziroma osebe, ki so si obrat ogledale, kaj slabo sliko o podjetju. Poleg tega pa je dejstvo, da sta nečistoča in nered dostikrat povzročitelja slabega počutja zaposlenih.

Zaradi navedenega je o tem vprašanju razpravljala tudi mladinska organizacija podjetja in določila, da je potrebno izvesti v nedeljo, dne 1. oktobra, v obratu I prostovoljno delovno akcijo. Sama organizacija je akcijo je bila dobro izvedena in se je skupno prijavilo 120 mladincev, vendar jih je od prijavljenih dejansko prišlo na delo le okrog 70. Kljub temu, da niso prišli na delo vsi prijavljenci, pa so mladinci, ki so v akciji sodelovali, temeljito prijeli za delo in odstranili iz podjetja več tovornjakov nečistoče. Dobro so očistili tlak v tkalnici, kjer so Riitti avtomati, odstranili so nečistočo okolice splošnih obratov ter izločili nepotrebne predmete iz plemenitilnice in predilnice. Posebej je treba pohvaliti nekatere mladince, ki so v akciji sodelovali kar dve zaporedni nedelji. 23. septembra je namreč skupina mladincev tudi že čistila stroje v plemenitilnici. To so bili večidel mladinci, ki delajo v tiskarni in so poleg napornega rednega dela posvetili še dve nedelji za ureditev svojega obrata. oziroma tudi svojim tovarišem.

Vsi mladinci, ki so sodelovali v akciji, pa bodo šli na brezplačni izlet v tisti kraj, kamor si želijo, kar naj jim bo vsaj majhno priznanje za njihovo delo.

M. N.

O delitvi čistega dohodka v podjetju

(Nadaljevanje s 6. strani)

ve predpisov o čistem dohodku in osebnih dohodkih za tekoče leto, izdelava novega pravilnika za delitev čistega dohodka in pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov za prihodnje leto.

Pri izdelavi pravilnika o delitvi čistega dohodka za prihodnje leto moramo najprej vedeti višino čistega dohodka, ki ga bomo dosegli. Predvidevanja o tem slove na še ne končno preverjenih postavkah, zato namenoma predvidenega zneska, ki pa je bil na sindikalni konferenci že objavljen, ne bomo navedli. Verjetno je, da nam bodoči čist dohodek pri istih proizvodnih uspehih kot letos, ne bo dopuščal višjih povprečnih osebnih dohodkov na zaposlenega kot v tekočem letu. Pravilnik o delitvi čistega dohodka bo torej delil sredstva na osebne dohodke in sklade verjetno v istem razmerju kot doslej, delež posameznih ekonomskih enot pa se bo določal po dosedaj veljavnih cenikih, ki bodo pa seveda deloma korigirani. Popravki cenikov ne bodo prinesli bistvenih premikov v osebnih dohodkih posameznih ekonomskih enot.

Dejstvo, da se povprečni dohodki na zaposlenega ne bodo napram lanskemu letu povečali, bo morda koga razočaralo, češ da je torej izostal najbolj željeni učinek združitve. Nekateri pa bodo morda ob tej priliki napačno predvidevali, da se bo povprečni dohodek na zaposlenega kljub temu dvignil, ker je ta povprečni dohodek vezan na proizvodni uspeh tekočega leta, ki pa bo v bodoče presežen. Glede obeh skrajnosti pa moramo opozoriti, da je večji ekonomski učinek v precejšnji meri glede osebnih dohodkov že vključen pri skrajšanju delovnega časa, zaradi katerega tudi ne moremo računati z bistvenim presegom proizvodnega plana.

V pravilniku o delitvi čistega dohodka za prihodnje leto bo poleg deleža osebnih dohodkov za posamezno ekonomsko enoto treba določiti tudi delež ekonomskih enot pri skladih, zlasti pri skladih za stanovanje itd. Z razliko napram dosedanjim pravilnikom o delitvi čistega dohodka bi bilo sistematično najprimerneje obdelati v pravilniku o delitvi čistega dohodka tudi pravice do prevozov z osebnimi avtomobili, potne stroške in vse ostale prejemke članov kolektiva, ki naj bodo za vse podjetje enake.

Na podlagi pravilnika o delitvi čistega dohodka bodo sprejele

ekonomske enote lastne pravilnike o delitvi čistega dohodka, ki bodo urejevali medsebojne odnose med posameznimi člani ekonomske enote in konkretni denarni znesek, ki ga bo delavec mesečno dobil kot svoj delež doseženega čistega dohodka.

Že preje omenjene podkomisije intenzivno delajo na vskladitvi osebnih dohodkov enakih in sličnih delovnih mest obratov I in II. Pri tem vsklajevanju moramo najprej ugotoviti, da so povprečni osebni dohodki posameznih ekonomskih enot različni. Povprečni osebni dohodki po enotah bodo ostali različni tudi v bodoče, ker nam pač mora biti jasno, da je tkalnica obratov II glede na svoje delo pri enakem proizvodnem učinku upravičena do višjih osebnih dohodkov kot tkalnica obratov I. nasprotni primer pa je pri plemenitilnicah. Po drugi strani pa je jasno tudi to, da so pri obratih z istimi pogoji vodilni delavci obrata, ki imajo manjše število zaposlenih, upravičeni do manjših dohodkov kot enaki vodilni delavci v večjem obratu. — Pri vsklajevanju enakih delovnih mest je treba paziti, da se ugotovijo za posamezna delovna mesta dejansko doseženi osebni dohodki pri istem proizvodnem uspehu v lanskem letu. Kot podlago za višino osebnih dohodkov je treba vzeti vse osebne dohodke, to je dosežene obračunske postavke, različne dodatke, variabilni del, premije, akord itd. Namen vsklajevanja dohodkov po posameznih delovnih mestih in med obrati je, da se pri istih proizvodnih uspehih na enako težkih delovnih mestih zagotovijo enaki osebni dohodki in s tem v zvezi izdela pravična rang lista ter pravično razmerje med najvišjim in najnižjim delovnim mestom v podjetju.

Podkomisije sedaj delajo v zvezi z bodočimi pravilniki o delitvi osebnih dohodkov na vsklajevanju posameznih delovnih mest, določanju ranga in razponov. Poleg tega pa bo za bodoče pravilnike o delitvi čistih dohodkov treba pripraviti še besedni del pravilnikov. V tej zvezi pa bi morda poudarili še nekaj važnih vprašanj, ki jih je treba rešiti. Vprašanje je ali ostanemo pri pravilnikih o osebnih dohodkih še naprej na principih obračunskih plač odnosno postavk, ki nekako odgovarjajo plačam v dinarjih, ali pa preidemo na sistem točkovanja, ki izkazuje samo razmerje med posameznimi delovnimi mesti in nič drugega. Po našem mišljenju bi bila ta rešitev najpri-

mernejša. Na drugem mestu se postavi vprašanje, v kakšnem obsegu obdržimo premije in dodatke. Smernice upravnega odbora teže za tem, da se premije ukinejo ali čim bolj omeje samo na tista delovna mesta, kjer je mogoče res individualno, učinkovito in s pametnimi merili meriti delovni uspeh. Dodatki vseh vrst bodo po smernicah upravnega odbora odpadli, tako da bi na višino osebnega dohodka vplivala samo osnova, doseženi uspeh ekonomske enote v celoti ter individualni uspeh, ki bi se meril s premijami in osebnimi akordi. Končno pa se postavlja še vprašanje presega sedanjih norm in akordov. Višina osebnega dohodka namreč ni odvisna le od osebne obračunske postavke in uspeha enote, marveč v veliki meri od norme odnosno napetosti norme. Pri zagotavljanju enakih osebnih dohodkov za isto delo bi bilo po našem mišljenju primerno za posamezna delovna mesta že sedaj ugotavljati povprečno preseganje merila ter nova merila postaviti tako, da bi bilo preseganje po posameznih delovnih mestih kolikor mogoče izenačeno. Seveda paziti pa bi bilo, da merila na ta način ne bi bili postavljena destimulativno.

V prejšnjih odstavkih smo govorili o delu koordinacijske komisije v zvezi s sestavo pravilnikov o osebnih dohodkih, takoj pa moramo opozoriti, da je to vse naloga koordinacijske komisije, vendar le kot priprava enotnih predlogov za pravilnike o delitvi osebnih dohodkov. Pravilnike o delitvi osebnih dohodkov pa bodo po ekonomskih enotah sprejemali obratni delavski sveti sami, ki bodo o predlogu prosto odločali in ga lahko tudi svojim razmeram primerno priklonili.

Napisali smo nekaj misli o nalogah posameznih organov v zvezi s pravilniki o delitvi čistega dohodka in pravilnikov o osebnih dohodkih. Posebej opozarjamo vse bralce, da vse te misli ne predstavljajo uradnega stališča kakega organa v podjetju. Napisane so zgolj informativno z namenom, da bralce opozore, da se tudi s problemom delitve čistega dohodka in osebnih dohodkov sedaj in v bodočem letu pristojni organi ukvarjajo, da so v tej zvezi postavljena določena stališča in da je glede na ta stališča dolžnost vsakega člana kolektiva, da tudi sam o principih delitve čistega dohodka in osebnih dohodkov razmišlja ter pravočasno da svoje predloge.

VLADO MOHORIC

Opozarjamo na nove pravilnike!

Pri tem moramo še posebej opozoriti na obveznost rednega in temeljitega čiščenja. To še tembolj, ker je znano, da predstavljajo predvsem bombažni odpadki, prah, pa tudi razne mastne krpe stalno nevarnost za požar. Pri tem je treba še posebej računati z možnostjo kratkega stika ali s pojavom iskre radi trenja.

Na vsem področju podjetja, zlasti še v vseh obratnih prostorih, je prepovedano prižiganje in uporaba odprtega plamena, razen, če je to nujno potrebno iz proizvodnih razlogov. V tem primeru pa mora tisti, ki je odgovoren za dotično delo, pokreniti vse potrebno, da se zagotovi varnost pred požarom. To velja predvsem za razna varilska dela. Posebej opozarjamo na to, da je na področju — zlasti še v obratih — kajenje strogo prepovedano; kaditi se sme v tistih prostorih, v katerih je to izrecno dovoljeno z namestitvijo posebnega napisu. Na vsem področju podjetja je tudi prepovedana uporaba električnih peči in kuhalnikov. Izjema velja le za nekatere prostore, kot n. pr. za mizar-sko delavnico, kjer je kuhalnik potreben iz proizvodnih razlogov. V takem primeru je osebje odgovorno, da ima kuhalnik stalno pod nadzorstvom in da se ga izklopi, preden zapuste prostor vsi tam zaposleni. V ostalem pa ni nobene potrebe, da bi se dovoljevala uporaba kakršnihkoli pri-

vatnih kuhalnikov, ker je z ureditvijo delavske restavracije vsakomur omogočeno, da pride do tople malice. Iz tega razloga je uporaba privatnih kuhalnikov za gretje jedil brezpogojno prepovedana.

Pravilnik določa tudi, da morajo biti vse naprave za gašenje požara stalno na svojem mestu in v dobrem stanju. Strogo je prepovedano zalagati gasilske naprave s kakršnimkoli materialom, ali pa jih celo odstranjevati s svojih mest in uporabljati za kakršne-koli namene, ki nimajo zveze z gašenjem.

Vsi delavci morajo biti seznanjeni s svojimi dolžnostmi v slučaju, da nastane požar. Vsak delavec mora biti poučen, kje nastopa nevarnost požara, kje se nahajajo najbližje gasilske naprave in kako je treba z njimi ravnati. V ravnanju z ročnimi gasilskimi napravami morajo biti zlasti dobro izveščani delavci na takih delovnih mestih, kjer obstoja večja nevarnost požara oziroma, ki pridejo prvi stik s požarom. To so naslednja delovna mesta:

v predilnicah: vsi zaposleni pri trgalnih in čistilnih strojih ter nadzorno osebje v predpredilnici in dopredilnici;

v tkalnicah: vse nadzorno osebje;

v plemenitilnicah: vsi zaposleni pri kosmatilnih strojih in pri

kondenzacijskih strojih, vsi zaposleni v smodilnici in v skladišču kemikalij ter vsi predelavci in mojstri;

v vzdrževalnih obratih: vsi električarji, varilci, instalaterji, kleparji, ključavničarji, vodja mizar-ske delavnice in vodja zabor-jarne ter vodja zunanjih delavcev;

v upravi: osebje čuvajsko-vratar-ske službe, skladiščniki, šoferji in vodja garaže.

Ce je ogenj že izbruhnil, morajo tisti, ki se nahajajo v neposredni bližini, takoj pričeti z gašenjem, pri čemer jim morajo po potrebi priskočiti na pomoč delavci s sos-ednjih delovnih mest.

Za gašenje je treba uporabiti ročne gosilske naprave, ki se nahajajo v bližini; s temi napravami je treba ravnati pravilno, hitro — v slučaju požara so namreč odločilne prve sekunde in minute. Zato je potrebno ohraniti prisotnost duha in obenem naglo ukrepati. O požaru je treba takoj obvestiti obratovodjo oziroma njegovega namestnika (na dotični izmeni). Obratovodja oziroma njegov namestnik na izmeni — če tega ni mogoče takoj najti — pa tudi nad-rejeni mojster mora takoj presoditi, ali se bo dal oganj zadržati z lastnim osebjem. Če v to dvomi, je treba takoj alarmirati in-dustrijsko gasilsko društvo pod-jetja.

Dr Miro Dolžan



VSTAJA — del spomenika revolucije

S polletne delovne konference sindikalne podružnice

Preobširno naštevane dejstev in rezultatov in premalo načetih vprašanj o aktualnih problemih, to je rezultat polletne sindikalne delovne konference.

Sindikalna podružnica podjetja je imela 6. oktobra 1961 svojo polletno konferenco z namenom, da bi predstavniki pregledali in pretehtali poslovanje podjetja v prvem polletju, precenili delo samoupravnih organov in da bi se pogovorili o aktualnih in perečih vprašanjih ter problemih oziroma o načinu dela organizacije v prihodnje.

Referat predsednice Anice Lokar je obširno prikazal gospodarjenje in finančno poslovanje podjetja v omenjenem obdobju. Iz referata je bilo razvidno, da so bila stališča (merodajnih faktorjev v začetku leta pravilna, ko so trdili, da novi gospodarski predpisi ne zmanjšujejo dohodka, temveč, da je le-ta rezultat prizadevanja in pametnega gospodarjenja kolektiva. — Dosežena storilnost, znatno nižji izostanki, dobri osebni dohodki itd., so rezultati, ki jih je treba pripisati decentraliziranemu upravljanju in seveda tudi novim elementom nagajevanja.

Tudi glede prodaje smo lahko zelo zadovoljni in lahko rečemo, da bodo planske naloge za vse leto ugodno izpolnjene.

Glede samih perspektiv dela v prihodnje je bilo veliko povedanega o pomembnosti kvalitete proizvodov in o skrajšanem delavniku. Predvsem izboljšanje kvalitete bo treba v prihodnje posvetiti še več pozornosti in vložiti večje napore, da bo podjetje izdelke prodajalo lažje in z večjim dohodkom. Tudi izpopolnjen strojni park nam nalaga večje obveznosti tako glede kvalitete kakor tudi glede kvantitete proizvodov. Zavedati se moramo, da bo dala boljša kvaliteta večji dohodek, vzporedno pa posamezniku tudi boljše osebne dohodeke oziroma večja sredstva za izboljšanje družbenega in življenjskega standarda.

Vprašanje skrajšanega delavnika od 48 na 45 ur tedensko, je sicer le nakazal referat, medtem ko

ga je lepo obrazložil tehnični direktor tov. Tone Care. (Podrobno sti berite v članku: 45-urni delavnik!) Tov. Care je poudaril, da je sicer ta skrajšani delavnik možno uvesti, da pa nastanejo tako določene težave in zapreke, katere bo potrebno prej odstraniti. Situacija bi tako v prihodnjem sicer ne bila posebno lahka, bi se pa vendar dalo vse urediti in izvesti, le malo dobre volje in več prizadevanosti v EE bi bilo potrebno.

Tov. Care je dalje dejal: »Vsa naša perspektivna izgradnja gre v smeri avtomatizacije, pri kateri se nujno odraža povečanje produktivnosti in zmanjšanje delovne sile. Taka situacija bo nastala tudi pri nas z montažo stavov Picanol. Odvečno delovno silo, okoli 130 ljudi, bomo zaposlili v novem obratu KONFEKCIJA. Pri tem moram poudariti, da delavec s prestativtvo v ta obrat ne gre na slabše delovno mesto, ker je ta obrat enako potreben in pomemben kot vsi ostali.«

V diskusiji so se delegati dotaknili tudi stanovanjskega problema, kjer je posebno izstopila gradnja samskega doma, ki je postala že nujno potrebna. Koristna je bila tudi diskusija tov. Rakovca, ki je v nekaj stavkih prikazal slabo in nenačrtno delo sedanjih obratnih odborov in tudi samega IO sindikalne podružnice, ker oboji ne delajo niti medsebojno povezano, še manj pa povezano z obratnimi delavskimi sveti, čeprav bi bilo tako delo edino pravilno in tudi uspešno.

V razpravi je sodeloval še predsednik RO sindikata tekstilnih, usnjarskih in gumarskih delavcev Slovenije, tov. Slavko Zalokar, ki je v kratkih obrisih prikazal pomembnost in prve rezultate novega gospodarskega sistema in vlogo decentraliziranega delavskega samoupravljanja. Pri tem je opozoril na to, da nekateri kolektivi niso ubrali prave poti, kar

Ilegalci proti sovražniku

Mislím, da bi vsakdo imel podobne občutke, če bi prenašal puško mimo Nemcev. Medtem ko sva čakala na vlak, je šla mimo naju partrulja. Ozrl sem se in opazil, da naju eden izmed njih opazuje. Takrat pa je pripeljal vlak, prišel aktivist in skočil nanj, in že ni bilo več nikogar. Nemški vojak, ki naju je opazoval, je zahteval legitimacije in vprašal je, kaj delava na postaji. Tone se je znašel in odgovoril, da čakava »sein Mädchen« (njegovo deklico). Veselo sva se vrnila domov, ker se je stvar tako srečno končala. To delo je bilo zelo nevarno in marsikaterega so Nemci zasačili in aretirali. Včasih so zahtevali celo, da si moral sezuti čevlje, pregledali so denarnico in obrnili žepe. Kogar so dobili, so navadno ustrelili.

Partizanom so bili aktivisti nujno potrebni, da so jih obveščali, kje so Nemci, na kaj se pripravljajo itd.

Med aktivisti so se našli izdajalci ter je zato prišlo do aretacij in streljanja talcev.

Tudi v današnjem obratu Tiskarina so bile aretacije. Najprej so aretirali člane pokrajinskega odbo-

ra OF, nato rajonske aktiviste itd. Malokateri se je rešil in ušel. Hoteli so aretirati tudi Hafner Vinke in njegovo sestro Ančko. Vinko je bil ravno na sestanku pokrajinskega odbora OF, Ančko pa je obvestila mala punčka Pepca, njena sorodnica. Ko so doma aretirali njeno mamo, sestro in mlajšega brata, ji je mama naročila, naj gre obvestiti Vinka in Ančko. Nemci so jo vprašali, kam gre, pa jim je odgovorila, da gre krmít kokoši. Ko je prišel črni gestapovski avtomobil, da bi odpeljal Vinka in Ančko, sta bila že na varnem. Ančka je šla po stranskih poteh in ko se je ozirala proti domu, je že od daleč zapazila celo četo nemških vojakov, ki so šli proti njenemu domu. Bili so torej izdani. Vsa družina je namreč delala za partizane. Že prve partizanske skupine so imele pri njih vedno zatočišče in to: Tone Brejc, Gregorčič, Kobe, Stane Žagar, Svetina Miro, Dolinšek itd. Pri njih so bili tudi prvi ranjenci iz znane Dražgoške bitke, kateri so bili izdani. Bilo je 1941. leta, nekega mrzlega jutra. Hiša je bila težko dostopna, ker je bilo mnogo snega, vendar so se Nemci plazili po snegu kot lisjaki in se bližali

samotni hiši. Vinkova mama in Ančka sta jih še ob pravem času opazili. Hitro sta obvestili dva partizana (ki sta bila v hišni veži), da sta se skrila v pripravljeni bunker. Komaj sta bila dobro notri, že so Nemci navalili na hišo kot na kakšno utrjeno postojanko. Dobili so samo domače: mamo, Mici in malega Francita. Vsi so žrtvovali svoja življenja. Njihov namen, da bi ujeli partizane, pa jim le ni uspel.

Tudi aretacij v gravuri se spominjam. Najprej je bil aretiran Jan Marjan, odbornik OF rajona Primskovo. Neko dopoldne je prišel k njemu mojster iz plemenitilnice — upokojen žandar bivše Jugoslavije — in zakričal med vrati Janu, naj se obleče in javi v pisarno. Z njim sva delala skupaj in videl sem, kako je prebledel. Mojster se ni ganil izpred vrat, dokler ni bil Marjan pripravljen. Nikdar več se ni vrnil, kajti kmalu nato so ga ustrelili v Begunjah.

Aretacije so se nadaljevale. Za člane OF so postale razmere zelo težke. KP je pozvala aktiviste, naj se umaknejo v ilegalo, a bilo je malo pozno, kajti Nemci so prišli kar čez noč po bregu ali snegu. Samo v vasi Stražišče so jih v eni noči aretirali 20. Gestapo je

Kako delajo ODS

Če pregledamo zapisnike sej obratnih delavskih svetov, lahko vidimo, da ODS sicer posvečajo veliko pozornost osebnim dohodkom in deloma tudi proizvodnim problemom lastnega obrata, da dalje lepo nadzorujejo izvrševanje planskih nalog, da pa vse premalo ali skoraj nič razpravljajo o tistih problemih skupine ali posameznika, ki tudi lahko, posredno

ali neposredno, vplivajo na delo in življenje obrata, na kvaliteto in kvantiteto njegovih proizvodov, na delovne in življenjske pogoje zaposlenih in na vrsto drugih činiteljev, ki so še kako odločilni oziroma pomembni.

Čudno je, da v nobenem zapisu (razen tu in tam v zapisu predilnice I) ni možno zaslediti, da je ODS razpravljal o problemu ali težavah tega ali onega delavca, o njegovih željah, zahtevah in podobno. Mar si upa kdo trditi, da takih primerov v našem podjetju NI? Se zdaleč namreč ni edina naloga ODS, da skrbijo le za osebne dohodke ali boljše rečeno, da sklepajo o višini variabilnega dela, da se borijo proti eventualnim nepravilnostim glede obračuna proizvodnje, da pregledujejo predloge pravilnikov in tako dalje. Naloga ODS je res predvsem ta, da vsestransko skrbijo za ekonomično in pravilno poslovanje svoje ekonomske enote, da pa pri tem v prvi vrsti posvetijo največ pozornosti človeku — delavcu, njegovemu delu na delovnem mestu, njegovim težavam in problemom, njegovemu zadovoljstvu itd. Napačno je mišljenje tistih, ki pravijo, da visoki osebni dohodki odstranjujejo vse ostale življenjske probleme, ko vendar še tako visoki osebni dohodki ne morejo odstraniti nepravilnih delovnih odnosov, krivice, ki jo obrat povzroča temu ali onemu, slabih delovnih pogojev, in še in še. Vse to je možno odstraniti le z razumevanjem kolektiva oziroma tiste ožje skupine ljudi v dotičnem obratu, kjer taki problemi so in nastajajo. Z nenehnim proučevanjem, iskanjem in odkrivanjem vseh teh naštetih in drugih problemov, bi se moral baviti ODS, ker je le v njegovi moči, da se ob podpori sindikalnega obratne-



LJUBO SERČER, narodni heroj

zajel ves pokrajinski odbor OF, razen tistih, ki so se pravočasno umaknili. Izdali so jih domači izdajalci, katerih eden je bil celo sekretar pokrajinskega odbora. Hoteli so aretirati tudi člana PO OF — Slavčevega Ivana »Jokla«, vendar je pravočasno ušel.

Pričelo se je masovno streljanje aktivistov in simpatizerjev OF. Kar jih niso postrelili v Begunjah in v Dragi, so jih postrelili po raznih krajih Slovenije. Hoteli so zastrašiti vse ljudstvo. 5000 so jih odpeljali v taborišča: Dachau, Auschwitz in druga. V Frankolovem so obesili ob cesti 99 ljudi. Nekega očeta so ustrelili, ker ni mogel gledati obešenega sina, tako da jih je bilo potem 100.

Kljub temu pa so rasli vedno novi odbori OF, ki so se še bolj zagrizeno borili proti okupatorju in pomagali partizanom. Najbolj zadeta je bila vas Stražišče, kjer je bil izdajalec doma, zato je bilo tu delo OF zelo oteženo. Našli pa so se tudi mnogi pogumni simpatizerji OF.

Vse te žrtve, napori in akcije pa vendar niso bile zaman, saj so tudi te doprinesle na končni cilj — za svobodo in enakopravnost.

Prispevajte spomine iz NOV!

Delegati in gostje na delovni konferenci sindikalne podružnice



Člani obrata II

TEH NEKAJ STAVKOV JE NAMENJENIH PREDVSEM VAM, ZATO JIH PAZLJIVO PREBERITE IN UPOSTEVAJTE!

Sedaj, ko smo se združili v eno podjetje, bi moral naš list nekako enakopravno obravnavati življenje in delo enega in drugega obrata. Na žalost pa je to trenutno nemogoče, ker ni nikogar, ki bi zbral potrebno gradivo v obratu II za tekočo številko. Kot urednik sicer dokaj dobro poznam razmerje v obratu I, obrat II pa mi je nepoznan in zato je razumljivo, da sam o njem ne morem pisati. Tudi se ne morem obrniti na tiste člane v vašem obratu, ki bi bili pripravljeni kaj napisati, ker jih zopet ne poznam. V uredniškem odboru je prvotno sicer bilo več članov iz obrata II, vendar so bili tako nesrečno izbrani, da so sedaj skoraj vsi v obratu I, medtem ko sta v obratu II le dva. Jasno je, da tudi ta dva ne moreta narediti vsega, saj sta polno obremenjena že z lastnim delom.

Cepprav izgleda zadeva vsaj trenutno nerešljiva, pa je to zapreko vendar možno enostavno odstraniti, če boste le pripravljeni pomagati. Ni treba drugega kot da mi sami pomagate z nasveti, prispevki in predlogi pa bo že vse skupaj enostavno in lahko izvedljivo. Saj ne mislim, da bi morali kar vsi napisati cele litanije oziroma ne vem kako brihtne članke! Ne, to naj naredijo le tisti, ki jim tako delo leži, ostali pa napišite le nekaj kratkih podatkov, jaz pa bom potem na osnovi takih podatkov napisal članek bolj življenjsko in zanimivo. Napisati le nekaj vrstic vam zanesljivo ne bo pretežko, saj je treba le malo dobre volje in uspeh bo tu, meni pa boste resnično veliko pomagali.

Pišite kar o vsem, če je le iz življenja članov kolektiva. Pišite o vaših željah, zahtevah, problemih, o vsem, kar vas zanima in veseli ali pa vam zmanjšuje voljo do dela in življenja v podjetju in doma. Tako boste ustregli sebi, svojim sodelavcem in vsem, ki naš list radi prebirajo, pa naj bodo to upoko-jenci, vojaki, člani drugih kolektivov in podobno; ustregli pa boste tudi nam, ker bomo imeli dovolj gradiva.

Vaše prispevke vrzite v skrinjico »UREDNIŠTVO«, ki stoji poleg vratarnice. Zapomnite pa si, da se mora vsak, ki bo dal prispevek za letoči čolnček ali kakršnokoli pritožbo, podpisati, ker takega prispevka drugače ne smem objaviti!!!

Torej! POIZKUSITE IN POMAGAJTE MI, DA BOM LAHKO PRAVIČEN ZA OBA OBRATA, POLEG TEGA PA BO SE LIST BOLJ BOGAT IN ZANIMIV, SAJ VEČ LJUDI TUDI VEČ VE!

Urednik

FIESA 1961 - FIESA 1961

Redni letni dopusti so zaključeni. Naš dom v Fiesi je zopet zaprt, obala pa sameva. Čas je, da pregledamo podatke o poteku letovanja in udeležbo članov našega kolektiva, da bodo odgovorni forumi lahko ukrenili vse potrebno za odstranitev napak in nepravilnosti v prihodnjem letu.

V tem letu je letovalo v našem domu v Fiesi 730 ljudi. Všteti so samo tisti, ki so se pravilno in pravočasno prijavili, dejansko pa jih je bilo nekaj več. Od teh 730 dopustnikov jih je bilo naših članov 329, ostali pa so bili ožji sorodniki.

Upoko-jencev pa je bilo 24, članov ZVVI 24 in ostalih 9. Udeležba v dekadah (po 10 dni) je bila takale:

Od — do	oseb	ZVVI	upok.	zaposl.	člani družine	ostali skupaj
4. 6.—14. 6.	75	13	3	47	12	75
14. 6.—24. 6.	71	10	8	23	30	71
24. 6.—4. 7.	79	1	—	40	38	79
4. 7.—14. 7.	80	—	—	41	37	80
14. 7.—24. 7.	80	—	—	32	48	80
24. 7.—3. 8.	80	—	—	34	46	80
3. 8.—13. 8.	80	—	—	34	46	80
13. 8.—23. 8.	80	—	—	41	37	80
23. 8.—2. 9.	74	—	2	26	41	74
2. 9.—12. 9.	31	—	11	11	9	31
Skupaj:	730	24	24	329	344	730

Iz tabele je razvidno, da se bomo počasi le privadili tudi Fiese, saj je bil v letošnjem letu dom vseskozi zaseden. Res je, da je bilo letovanje v Poreču deloma bolj prijetno, vendar pa Fiesa v nekaterih ozirih Poreč daleč prekaša. Če samo pomislimo na prelepo

okolico in na dom, ki se tako lepo ujema z modrino morja, potem nas kar vleče tja dol, zopet in zopet.

Škoda je le, da je naša Istra preblizu in se vremenske prilike od naših premalo razlikujejo.

Naše novo podjetje razpolaga sedaj z dokaj velikimi kapacitetami prostorov za letovanje. Poleg Fiese je ob morju še naselje hišic v Novigradu, dalje dom v Bohinju in koča na Krvavcu za ljubitelje planin. Ko boste izpolnjevali anketo, dobro premislite in odgovorite tako, da vam pozneje ne bo žal.

Upravni odbor počitniških domov, ki je bil postavljen od centralnega delavskega sveta bo dokončno potem odločal o predlogih, ki jih bo dala anketa. Moral bo tudi čimprej dati predloge za razpored dopustov v letu 1962, kakor tudi navodila za razne izboljšave, da bomo v prihodnjem letu imeli še več ugodnosti, ki so potrebne za dober in koristen oddih člana v času rednega letnega dopusta.

ZASTOPNIKI NEMŠKE RTV PRI NAS

Meseca septembra je bila v podjetju ekipa bavarske radio televizije. Posneli so potek seje delavskega sveta in druge pomembne dogodke. Njen namen je bil, da posname dokumentarni film o načinu in delu delavskega samoupravljanja in o življenju in delu našega delavca, proizvajalca in upravitelja.

Ekipa je torej posnela potek seje, nekatere člane je tudi intervjuvala in jih poznej eposnela

tudi na delovnih mestih v obratih. Na vprašanje, zakaj snemajo film in zakaj se tako zanimajo za naše razmere, je vodja ekipe dal naslednji odgovor: »V Zahodni Nemčiji nam je poznano, da imate v Jugoslaviji delavsko samoupravljanje. Ker vlada med našimi delavskimi množicami veliko zanimanje za ta način upravljanja v podjetju, si pa vendar večina ne zna predstavljati, kako to izgleda in poteka, zato smo sklenili, da jim v dokumentarnem filmu vsaj v grobih obrisih zadevo prikažemo. Veste, je težko razumeti, da so preprosti delavci sposobni tudi upravljati podjetje oziroma odločati o njegovem delu in življenju.«

Na naslednje vprašanje, če imajo pri njih v kakem podjetju kaj podobnega, je vodja odgovoril: »Ne, v Nemčiji nimamo še nikjer delavskega samoupravljanja. Imamo pa v podjetju upravni svet, ki ga izvolijo delavci, vendar se ta bavi samo s socialnimi vprašanji oziroma rešuje morebitne spore med delavci in delodajalci. Za samo upravljanje pa nikakor ni kompetenten.«

Člani ekipe so se tudi zelo zanimali za socialna vprašanja oziroma razmere. Navedli in obrazložili smo jim, kako je izvedeno pri nas socialno zavarovanje, prehrana v podjetju, skrb za matere in nosečnice, skrb za otroke in podobno. Vodja ekipe je presenečen dejal, da so naši pogoji boljši od njihovih, ker uživajo naši delavci znatno večje ugodnosti kot njihovi. Pri njih na primer ni niti govora o štirinurnem delu za porodnice, zato morajo take žene pri njih službo zapustiti in ostati doma. Tudi boleznj so izredno slabo plačane in je vsak bolnik zato v težkem stanju med boleznijo. Presenečalo ga je tudi to, da podjetje delavcem plačuje vožnje na delo, medtem ko si jo morajo njihovi plačevati sami.

Na splošno je vodja ekipe dejal: »Sem že tretjič v Jugoslaviji in moram priznati, da izredno hitro napredujete in da ste ogromno dosegli, zgradili in ustvarili v povojnem času. Vašemu ljudstvu je resnično zagotovljena boljša prihodnost na osnovi enakopravnosti in prijateljstva.«

Ob slovesu so se člani ekipe lepo zahvalili za prijateljski sprejem in za vsestransko pozornost, ki so jo bili deležni, da so lahko posneli želene dogodke.

Iz drugih kolektivov

Sistematska dela pri vzdrževanju stavov v našem podjetju ne poznamo. Dolga leta sem že mojster, toda še nikoli nisem doživel, da bi kdo od mojih predpostavljanih prišel nadzorovat moje delo. Če že drug ne, vsaj nadmojster bi moral od časa do časa pregledati tek stavov. Sem mojster že od leta 1947, vendar kaj podobnega še nisem doživel. Izgleda, da je dovolj že, da statve tečejo, kako dolgo bo to trajalo pa ni važno. Če je dolžnost mojstrov, da statve pravilno vzdržujejo, je dolžnost tehnikov in nadmojstrov, da delo mojstra nadzorujejo.

Tako pravi mojster iz tkalnice tega podjetja. Sedaj dela na PICANOL statvah.

MISLIM, DA IMA TA MOJSTER PRAV. KO KUPIMO NOVE IN DRAGE STATVE PAC ZELIMO, DA BI BILA NJIH ŽIVLJENJSKA DOBA CIMALJŠA IN DA BI IMELI OD NJIH KAR NAJVEČ KORISTI. ČE PA TO ZELIMO, POTEM JE NUJNO POTREBNO, DA JIH PRAVILNO VZDRUŽEMO. NIKJER PA NI REČENO, DA JIH VSI MOJSTRI VZDRUŽEJO PRAVILNO IN ZATO VERJETNO RES NE BI BILO ODVEČ, ČE BI NADMOJSTRI OD CASA DO CASA PREGLEDALI DELO SVOJIH MOJSTROV, EN ČLOVEK VE SICER VELIKO, DVA PA VESTA ŠE VEČ, ZATO...

V istem podjetju je sindikalna podružnica tudi v tem letu organizirala poleg letovanja članov tudi letovanje njihovih otrok. Tokrat je bila počitniška kolonija na GLAZUTI, majhni gorski vasi na Pohorju.

Letovalo je 165 otrok in sicer v štirih izmenah, in to od 21. julija pa do 1. septembra. V tem času so bili starši zanje brez skrbi, saj so bili otroci tam deležni vse nege in pozornosti. Imeli so dobro hrano, sindikat pa jim je posvetil tudi

veliko pažnje glede same vzgoje. Vsaka izmena je imela upravnika, člana kolektiva, z otroci pa je še posebej živel poklicni vzgojitelj, ki je po končanem letovanju moral dati poročilo sind. odboru. V nadaljevanju lahko berete nekaj odlomkov iz poročila takega vzgojitelja tov. Vilija Vesenjaka:

Druga izmena je bila razdeljena na tri skupine, od katerih sem jaz dobil najstarejšo.

Takoj v začetku smo naše delo usmerili na sledeče dejavnosti: Prva in največja naša naloga je bila priučiti otroke na kolektivno življenje, na pravilno razumevanje kolektiva, na spoštovanje njegovih pravil, ter poskrbeti za to, da se bodo v tem kolektivu vsi dobro počutili.

Druga naloga je bila otrokom zagotoviti prijeten oddih, to je počitnice za razvedrilo.

Tretja naloga je imela vzgojno politični poudarek.

Četrta naloga je zajemala splošno vzgojo, lepo vedenje, obnašanje pri jedi, osebno higieno in nešteto drugega iz vsakdanjega življenja.

Vsega ne bi niti mogel naštet. Z eno besedo povedano, vse, kar se je zgodilo, smo ob pravem času postavili na pravo mesto. Zato pomen kolonije ni samo v tem, da otroci pridobijo na telesni teži in telesni kondiciji ali pa da za 14 dni razbremenijo starše; važnejši pomen kolonije je vzgoja otroka in vzijvanje v kolektivno življenje.

Otroci so imeli v sobah svojega starešino, postavljali so reditelje, izrekli so kazni za nepokorščino in kršenje discipline. Obhodili smo okolice, plezali, opazovali divjad in prirejali prizore iz NOV, govorili o herojski borbi partizanov, ob nenadnih majhnih nezdodah smo jih naučili nuditi prvo pomoč, peli partizanske pesmi itd. Tako je bilo vsak dan kaj novega, zanimivega in poučnega.

Nič manj zanimivo ni bilo življenje v obednici, v sobah in drugih prostorih, ki so jih otroci vzdrževali in urejali sami, mi pa smo jim svetovali in jih nadzirali.

Ves čas so se prijetno zabavali in bili srečni in ko sem zadnjičkrat pred njimi povzdignil svoj glas in napovedal: TRIKRAT HURA ZA POHORSKE JASE IN LIVADE, je na njihov kratki in jasni klic in odmev iz planin sledilo objemanje in jok. Tudi najmlajši, za katere so se starši bali, da bodo pogrešali dom, so skromno dejali: »Oh, ostanimo še!«

Tako smo jih naučili veliko lepega in koristnega, saj je taka vzgoja važna prav pri mladem

Kako delajo ODS

(Nadaljevanje z 8. strani)

ga odbora le-te odstrani ali vsaj omili. Resnična skrb za človeka mora biti prav tako važna v vsakem obratu in oddelku, kot so važni proizvodni plani, osebni dohodki, rekonstrukcije in drugo.

Sele taki ODS bodo postali tisti člen v verigi sistema decentraliziranega delavskega samoupravljanja, kakršnega sistem predvideva ali zahteva.

P. G.

Urednice republiških listov v podjetju

Na kraju meseca septembra so se mudile v Kranju urednice vseh ženskih listov, ki izhajajo v naši državi. Po razgovoru, ki so ga imele z okrajnim Zavodom za napredek gospodanjstva in v katerem so se dotaknile vprašanj družbene prehrane, strokovne pomoči ric, so obiskale tudi naše podjetje.

Urednice so sprejele predstavniki sindikalne organizacije, predsednik CDS in drugi. Po kratkem ogledu nekaterih obratov in menze, so imele krajši razgovor o življenju in delu članov kolektiva. Posebno so se omenjene predstavnice zanimale za strokovno izobraževanje zaposlenih delavk in za njihovo politično aktivnost; zanimalo pa so se tudi za delo samoupravnih organov; družbenopolitičnih organizacij ter na splošno: kako skrbimo za človeka v podjetju. Objubile so, da bodo v svojih listih pisale o tem, kar so vidеле in slišale.

M. S.

Mladi zidarji na Zlatem polju — Foto: Tine Rojina

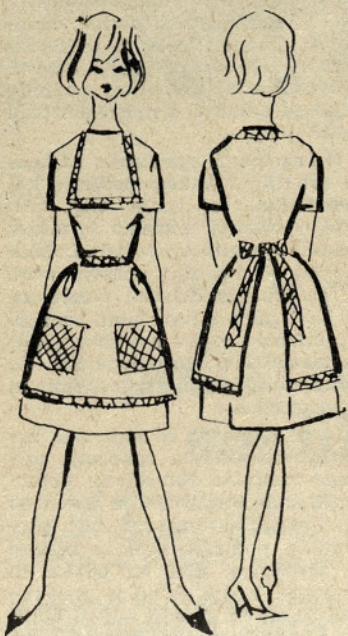




moda - moda - moda - moda - moda

Drage žene in dekleta!

Ceprav že od vsega začetka objavljamo krajše članke in slike o modi, da bi vam tako vsaj tu in tam dali dober nasvet ali predlog, smo se vendar vseskozi zavestno, da ni vse dobro, kar objavljamo, da ne boste mogle vsega uporabiti za svoje potrebe in podobno. Prispevke so namreč pošiljali večidel moški, ki sicer marsikaj znajo povedati, ne znajo pa narisati oziroma prilagoditi vašim potrebam in zahtevam. Upam, da bo modni kotiček sedaj za vas mnogo bolj zanimiv in uporaben, saj ga bosta urejali dve mladi uslužbenki našega podjetja, ki sta naredili šolo za oblikovanje v Ljubljani in sta pri nas zaposleni kot desinatarki, Julijana Janželj v obratu I in Stana Bole v obratu II.



Predpasnik na tej sliki je primeren za vse starosti in za vse postave. Kroj vam dovolj jasno prikazuje sliko! Predpasnik je enobarven in obrobjen z vzorčastim blagom ali pa obratno.

PREDPASNIKI

Zaposlene žene večidel nimajo časa premišljevati o modi. Ko pridejo z dela, jih čaka vse polno

družinskih opravkov, ki jih dokončno utrudijo. Ceprav imajo res težko stališče, pa je vendar mož bolj vesel žene in tudi kosilo mu bolj tekne, če mu ga prinese na mizo urejena in negovana žena, z ljubkim predpasnikom, počesana itd., kot pa žena v ponošeni in zmečkani obleki. Ljudje preveč radi ponosijo najslabše doma, kar ni pravilno, saj bi se morala žena prav za moža lepo oblačiti, hčer za očeta in podob-



Na sliki sta dva predpasnika, ki bosta lepo pristojala mladim ženam in dekletom, ki še nimajo prevelikih okroglin. Prvi predpasnik je kombinacija enobarvenega in vzorčastega blaga. Nikoli seveda ne smete vzeti za kombinacijo dva vzorčasta kosa, niti za predpasnik niti za obleko. Drugi predpasnik sega le od pasu navzdol. Naredile ga boste kaj lahko. Primeren je predvsem takrat, ko dobite obiske, katerim postrežete črno kavo, čaj in podobno.

no. Vsaka gospodinja naj pazi na svoj zunanji izgled, kar niti ni težko doseči, saj še tako staro obleko ljubek predpasnik prenovi in polepša. Važno je seveda, da se barve ujemajo in da obleka ni »cifasta«, raztrgana ali zmečkana. Posebno za žene v tekstilnih

podjetjih je to vprašanje kaj enostavno, saj imajo na razpolago toliko lepih vzorcev in vrst blaga za predpasnike. Slikici vam prikazujeta nekaj navadnih, pa vendar zelo ljubkih predpasnikov, ki jih boste lahko naredile tudi same, če imate v hiši ali pri prijateljici šivalni stroj.

Tokrat sem vam prikazala nekaj predpasnikov, brez katerih naj ne bo nobena gospodinja, drugič pa kaj več o otroških oblačilih, spodnjem perilu itd.

J. J.



Moderna pričeska



Dvodelna obleka in plašča

Na skupni sliki imate tri jesenske modele, in to: dvodelno obleko in dva plašča. Morda se vam bo zdelo vse skupaj malo prekratko, vendar naj vas to ne moti. Dolžino namreč lahko poljubno spremenite in problema ni več. Drugače pa so modeli enostavni, vendar le za mlajše žene in za tiste, ki so bolj vitke.

Model B prikazuje dvodelno obleko, ki jo zapnete na hrbtu. Jopica je poloprijeta, kratka, z všitimi, ozkimi rokavi. Spredaj jo krasita dva vzporedna podolžna šiva. — Krilo je v pasu nabrano in zelo široko. Obleka je

lahko iz volnenega blaga ali pa iz mehkejšega deftina.

Model C je plašč za prehodne dni. Krojen je zvonasto; spredaj je nekoliko pod višino pasu prerezan, ob šivu pa ga krasijo še širši šiv, ki se nadaljuje ob strani robu. V šivu so skriti žepi. Rokavi so všiti, ovrtnik je majhen in se tesno prilega vratu.

Model D je zimski, dvovrstni plašč, ima pogosto zapenjanje z majhnimi gumbi. Je brez ovrtnika, ima ozke rokave — raglan. V pasu je nekoliko oprijeto, navprej navzdol pa je krojen zvonasto.

S. B.

NASVETI - NASVETI

TUJA TELESA V OČESU

Saje, mušice ali drobci prahu v očesu, so zelo neprijetni. Več načinov je, kako jih odstranimo.

1. Če utegnemo, za nekoliko časa zaprimo oči. Tujek nam bo čez čas sam prišel izpod vek.

2. Oko široko odprimo in srepo glejmo v kak predmet. Srepi pogled razdraži solzne žleze in solze nam tuje telo dobesedno odplavijo.

3. Veko na obeh straneh primemo z obema rokama, s palcem in kazalcem, ter jo potegnemo navzdol čez spodnjo veko.

4. Če je tuje telo moč videti, ga lahko odstranimo z okroglim, gladkim delom prstana, koncem robca ali tankim čopičem. Lahko tudi dvignemo s prsti gornjo veko in pihnemo pod njo v smeri proti kotu očesa.

5. Če gre za železen drobec, pojdimo takoj k očesnemu zdravniku, ki ga bo potegnil iz očesa z elektromagnetom.

6. Če je tujek jedka stvar, si takoj izmijemo oko z mlačno raztopino sladkorja, nato pa nemudoma k zdravniku.

NEPRIJETEN VONJ IZ OBUVTE

Neprijeten vonj iz obutve odpravimo tako, da čevlje znotraj zmijemo s hipermanganovo raztopino.

GUMIJASTE ŠKORNJE

zmijemo s hladno vodo in jih potem natremo z dobrim oljnim oljem ali z glicerinom, potem ne bodo razpokali.

KONZERVE

Konzerve lahko odpremo, če postavimo nanje za nekaj časa vroč likalnik.

NOŽI IN PISALNA PERESA

Z razrezanim krompirjem (surovim) lepo očistimo nože. Tudi pisalna peresa se v krompirju lepo očistijo.

OPEKLINE

Prva in najvažnejša zapoved: ne devljimo na rane nobene maščobe, nobenega olja! Metoda naših pradedov, po kateri so mazali opekline z maščobami, ne zavira

samo celjenja, ampak utegne povzročiti hujše poškodbe, zlasti če so opekline obširnejše. Opekline danes suho zavežemo z opeklin-skim zavojem. Če ga ni pri roki, obvežemo rano z navadnim razkuženim zavojem.

Opeklinskih mehurjev ne prebadajmo, ker varujejo opekline. Opekline poškodbe so pogosto precej hujše, kakor kaže v začetku, zlasti če gre za lažje, razsežnejše opekline. Zato ne omahujmo dolgo, ampak se z vsako večjo opekline ali operino napotimo takoj k zdravniku.

KRVAVITEV IZ NOSA

Krvavitev iz nosa je skoraj zmeraj nedolžne narave. V nosni votlini je neko posebno mesto, ki je lahko ranljivo in rado zakrvari. Ne zatekajmo se k zamotanim ukrepom, ampak samo odprimo tesna oblačila, zlasti ovrtnik srajce, in si pripravimo okoli vratu hladen obkladek. Nozdrv krvaveče nosnice krepko stisnemo in počakamo, da kri preneha teči. Če se nam to v kratkem času ne posreči, pojdimo raje k zdravniku.

TEŽKI PREDMETI

Težkih predmetov nikoli ne vzdiguje z naprej sklonjenim hrbtom in z iztegnjenimi rokami. Hrbtenica je za to mnogo prešibka, posledice utegnejo biti bolečine v ramenih ali celo kila. Vzdiguje zmeraj vzravnan, in sicer tako, da stojimo tik predmeta, ki ga nameravamo vzdigniti.

LASJE V KRTAČI

Težko je odstraniti lase iz krtače, preden jo umijemo. Zlahka pa odstranimo lase iz krtače z nazobčanim robom starega črnskega aparata (brez britvice).

IZLET NA VELESEJEM

Ceprav nas je v podjetju preko tri tisoč nas je zagrebški sejem obiskalo le 38 članov kolektiva. To res ni hvala vredno, saj Zagreb ni tako daleč, sejem pa je bil lep in bogato opremljen. Videli smo lahko zares veliko, posebno od kovinske stroke in tekstila. Bilo je toliko lepega in kvalitetnega blaga, da je človeku oko

kar obviselo na tem ali onem kosu. Le pohištvo ni bilo prida, čeprav smo predvsem tudi od te panoge želeli videti kaj novega, modernega in lepega.

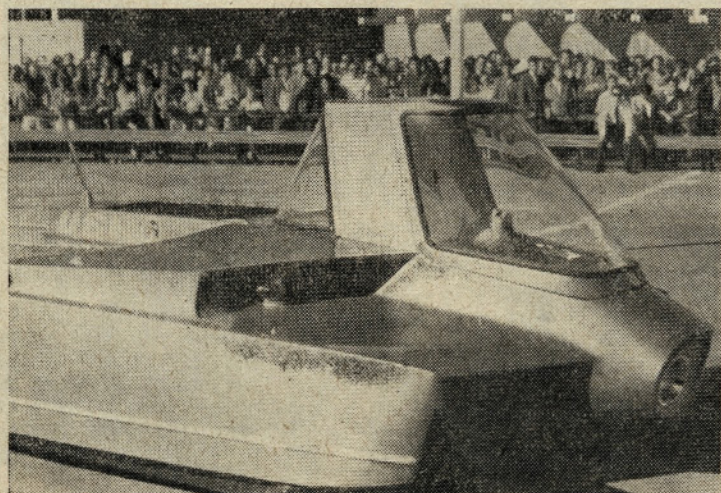
Na sejmu smo si ogledali tudi OEROMOBIL v ameriškem paviljonu. To je najmodnejše vozilo, ki gre naprej, čeprav nima koles ali kakih drugih priprav; se dvig-

ne kakih 20 cm od tal in lahko tako stoji ali pa gre počasi naprej. Dela pa tak hrup in veter, da si človek kaj težko predstavlja, kako bodo taka vozila vozila po današnjih cestah. Je pa morda to pošast le vozilo prihodnosti. — Zanimivo je tudi to, da ga je konstruiral zdravnik in ne kak inženir.

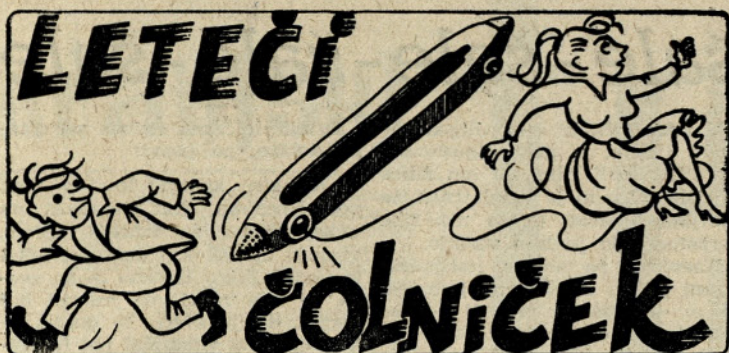
Na sejmu je bil videti velik napredek naše strojne in elektro industrije. Razstavljeni predmeti oziroma izdelki so bili lično in kvalitetno izdelani in niso v nobenem pogledu zaostajali za inozemskimi. Škoda je le to, da je bilo 5 ur premalo, da bi si sejem vsaj deloma bolj podrobno ogledali. Ni mi ugajalo to, da smo lahko bili na sejmu samo pet ur, potem pa smo morali iti v živalski vrt, ki so ga nekateri člani hoteli videti.

Nekateri so si ogledali tudi mesto, ki postaja iz dneva v dan lepše in vedno bolj podobno evropskim velemostem. Sem pa v Zagrebu pogrešal čistočo, kakršna vlada v Ljubljani. Zagreb pa ima zopet to prednost, da tam v trgovinah dobiš vse (mnogo več kot v ljubljanskih!) kar ti srce pozeži.

Zvečer smo se vrni veseli in zadovoljni nazaj v Kranj.



Aeromobil

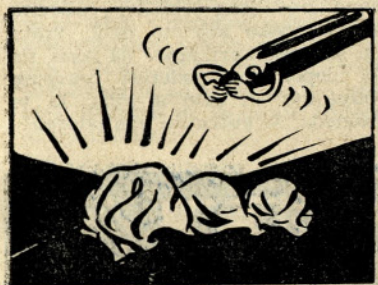


Tokrat ste pa morali zares dolgo čakati, kaj? Ja, veste, vedno pa tudi naš časopis ne more izhajati pravočasno oziroma v določenih rokih. Ze pride sem in tja kaj vmes, pa ne gre in konec. Upam, da bo v prihodnje izhajal zopet bolj točno, drugače pa bo treba tudi našega urednika malo ovekovečiti, da ne bo mislil, da je nedotakljiv.

Vsa sreča, da me zadnjikrat niste slišali, ko sem preklinjal vse po vrsti, od hudiča pa do svetnikov. Kdo bi pa tudi ne, če te tako grdo potegnejo kot so mene. Skoraj pod častno besedo mi je nekdo zagotovil, da v letošnjem letu v Novigradu niso bile na razpolago hišice (tiste, ki imajo tudi sanitarije) za člane kolektiva Inteks, temveč le za tujce, v resnici pa so dopustovali tudi v teh hišicah v veliki večini člani tega kolektiva, medtem ko je bilo nečlanov le zelo malo. Seveda sem, tudi jaz »ta-grdi«, ker sem se pozabil prepričati, če so podatki resnični. No, v prihodnje se bom zanesljivo! Prosim torej člane novega podjetja, da zadevo pozabijo, vse prizadete pa da mi oprostijo.

Sedaj pa veselo na delo! Da vidite, kako sedaj čisto v obratu I, odkar je urednik napisal članek o čistoči in redu v obratu II. Celo mladinska organizacija se je zbudila iz spanja in poslala je svoje najboljše člane na nedeljsko delovno akcijo, ki je baje zelo uspela. Izgleda, da včasih tudi takole primerjanje vpliva vzpodbudno na tiste, ki jim lepa beseda nič ne zaleže. Jaz pa si želim le to, da bi ta vnema ne bila le enkratna!

Ko sem nekega dne letel nad strehami oplenitilnice I, sem zagledal na strehi poleg stare gravure nekaj zavrtkov. Ker sem že po naravi zelo radoveden, sem



seveda zaplaval bliže, k sreči pa ne preblizu, ker me je kar vrglo stran. V majhne kose tekača so namreč bili zaviti človeški odpadki, in sicer uporabljajo tak način delavci, ki delajo na novih kosmatilnih strojih. Lepo, kaj? Upajmo, da se bodo poboljšali, saj se drugače lahko zgodi, da jih bo disciplinska komisija brez tekača vrgla na cesto.



Ker sem skoraj v vsakem časopisu govoril tudi o menzi, pa bi zato še sedaj. Bi pa za spremembo malo obdelal menzo v obratu II. Čeprav je res, da imajo tam bolj okusne enolončnice in večjo izbiro jedstvin v bifeju, pa sem vseeno bolj zadovoljen v obratu I, kjer se mi vsaj želodec

ne obrača, ko stopim vanjo. Veste, tam namreč vsak kos mesa, sira, kruha in drugih jestvin prešlatajo in pretipajo, predno ga prodajo. Tak način seveda ne ugaja vsakomur, posebno pa ne tistim, ki so navajeni čistoče in reda. Verjetno bo moral upravnik v obratu II nabaviti odgovarjajoče klešče, ker je to edino pravilni izhod.

V tej menzi pride dostikrat tudi do naslednjega problema: v času malice stoji tam (kot v obratu I) večja vrsta lačnih ljudi, med njimi tudi delavke iz obratov, ki imajo kar celo kolono naročil. Ker je težko računati, streči in še zavijati obenem, je jasno, da se pri takem primeru vse ustavi in ni čudno, če se potem ljudje, ki čakajo, začnejo razburjati in go-drnjati. V času malice bi morali izdajati pri bifeju jestvine le posamezniku, vsem ostalim pa pred ali po malici.



Potem so tu nova stranišča v obratu I. Vsi veste, da smo komaj čakali na stranišča v upravnem poslopiju, sedaj pa ko so narejena pa so jih nekateri že začeli spreminjati. Izgleda, da je bila nekli tovarišici zelo všeč potezna verižica, ker je nekega dne enostavno zmanjkala. Upam, da se prizadeta ne bo obesila, temveč da jo bo uporabila doma, v svojem stranišču. Sreča v nesreči je to, da so vsaj školjke dobro pritrjene, ker bi drugače tudi te dobile noge.

Ko že govorim o nepridipravah, bi sporočil še tistemu v obratu I, ki stalno prebada motorna in navadna kolesa v kolesarnici, da ga bo enkrat že nekdo zapazil, po-



tem bo pa lahko samega sebe prebadal in to doma, kjer bo preživljal svoj zasluženi brezplačni dopust. Naj nikar ne misli, da ga ne bo doletela zaslužena kazen! Se vedno je zmagala pravica, pa bo tudi tokrat.

Skoraj bi pozabil na naš obrežni zid, ki sedaj zapuščen in nezavarovan kliče na pomoč in prosi usmiljenja. Vidite, dostikrat je usoda res krivična, ker dopušča, da je kaznovan tisti, ki je priden in pošten, nekaznovana pa ostane baraba in ničvrednež. Kaj bi človek tu še veliko govoril, ko pa je vse bob ob steno!

Ker je tudi selitev že za nami ne bo napačno, če vse prizadete še enkrat potolažim in jim zaželim na novih delovnih položajih lepe in zadovoljne dni. Če se je s to selitvijo razdrla kaka ljubzenska idila, je sicer velika škoda, se pa da zadevo urediti tako,

da se prizadeti ponovno zaljubijo drug v drugega, pač v svojem območju.

V veliko zadovoljstvo so mi razne konference in plenumi, na katerih govorijo kot strgani dohtarji, nekateri pametno molčijo, večina jih pa zaspi. Če omenim, da ob koncu vedno sprejmejo še vrsto zaključkov (ki ostanejo večinoma le na papirju), potem lahko mirno trdim, da so take konference in plenumi zares koristni in potrebni. Zelo pozitivno je tudi to, da se na njih vedno pogovarjajo o zadevah, ki so že bile izvršene oziroma ki so že minule. Tako nikoli ne pridejo v zadrego, s kom navzkriž in podobno.

Zadnje čase se je promet med obratom I in II tako povečal, da verjetno ne bo odveč, če bi vzpostavili redno avtobusno zvezo. Tako bi odpadla vsa čakanja in nepotrebna jeza pa tudi čevljev bi nekateri manj potrebovali. Če pa to ne bo mogoče, potem bi pa morda vsem tistim, ki morajo ali pa ne morejo letati sem in tja, kupili osebne avtomobile, jim plačali kilometrino itd., itd.

Pst... Pst... bo sedaj pisalo na marsikateri steni, v marsikaterem oddelku. Izšel je namreč nov zakon, ki zelo ostro predpisuje, da je treba držati v tajnosti tajne podjetja. Škoda je le, da ne predpisuje še to, kaj so sploh tajne podjetja. Tudi razni obiski bodo sedaj morali potekati po točno določenem redu, drugače bo pa takoj prizadeti kaznovan. Torej, pazite in preberite, kaj smete in kaj ne smete, da vam ne bo žal!



Sicer pa, če bo kaj narobe, če vas bo bolela glava, če boste preveč živčni, potem enostavno zavrtite telefon, pokličite številko 24 in mirno naročite odgovarjajoče število kavic, kakršneoli pač želite: majhne, srednje ali velike! To ti je »prima« takle sistem, kaj? Tako se jim pa res ne godi povsod. Trikrat hura pa še kaj!

Nikar se ne bojte, da bo preveč »koštalo«. Sicer sem malo pogledal račune pri Delikatessi, pa še niso tako astronomski kot sem mislil. Škoda je le, da mnogo ljudi ne ve, da dobi pri nas kavice že vsak, ki samo v podjetje stopi, ker bi drugače vsaj na uro hodili gledat, čeprav nobene nimamo. Sicer pa imamo dobre osebne dohodke in zakaj potem ne bi pili kavic, ko pa ne gre iz našega žepa, si mislijo nekateri in pridno zauživajo, vedno več, vedno več!

Takole, dobro bi bilo, če bi nehali, da ne bom kje kakšne le preveč rekel. Upam, da boste zadovoljni, če pa ne, si pa še sami kaj izmiselite ali se pa malo poščegetajte — za smeh in razvedrilo!

Lep pozdrav vam vdani L. Č.

POHVALE VREDNI DEJANJI

Uslužbenka iz obrata I je našla v podjetju zlat poročni prstan, ki ga je oddala v tajništvo. Tam ga lahko dobi tovarišica oziroma tovariš, ki ga je izgubila, nazaj!

Ista uslužbenka je kak mesec pozneje izgubila 5000 dinarjev, ki jih je našla tov. Režka SAVNIK. Tov. Savnik jih je pošteno izročila nazaj in tako poplačala poštenost uslužbenke z lastno poštenostjo. Ena in druga sta naredili dve lepi dejanji, kakršna niso ravno pogosta v današnjih časih.

JAVNA ZAHVALA

Zahvaljujem se mojim sodelavkam in nadmojstrom v ekspe-ditu, ki so mi stali v času nosečnosti ob strani in mi nudili vsestransko pomoč in razumevanje, posebno pri odnašanju in prinašanju težkih bremen. Z njihovo pomočjo sem po osmih letih res dočakala težko pričakovanega otroka in svoj najlepši dan v življenju. Rojstvo moje hčerke me bo vedno spominjalo vaših uslug, zato se oba z mojem toplo zahvaljujema vsem in vsakemu pesebej.

Hvaležna Rezka Weiseisen z možem Tonetom

ZAHVALE

Podpisana Marija Šubic, upokojenka iz podjetja Tiskarina, se najlepše zahvaljujem sindikalni podružnici, ker nam je omogočila ceneno in udobno letovanje ob morju. Zelo smo srečni in zadovoljni, ker tako lepo skrbite za stare ljudi.

Kranj, 1. oktobra 1961

Marija in mož

Vsem, ki ste spremili na zadnjo pot našo drago mamo

IVANO OVIJAC

se iskreno zahvaljujem. Lepa hvala vsem darovalcem cvetja, govorniku za ganljive besede in vsem, ki so sočustvovali.

Kranj, 12. oktobra 1961

Hčerka

Zaključki konference

Da bi bili na polletni konferenci zaključki pravilno formirani, je konferenca določila tri-člansko komisijo, v sestavi: Anica Lokar, Vili Tomat, Anton Rakovec. Komisija se je sestala 10. oktobra 1961, pregledala poročilo in diskusije ter na osnovi podatkov sestavila naslednje zaključke:

1. Letošnje spremembe v gospodarskem sistemu in na ostalih področjih družbenega življenja terjajo poglobljeno in okrepljeno delo sindikalne organizacije. Aktivnost mora biti usmerjena na utrjevanje, poglobljanje in širjenje demokratičnih pravic slehernega v podjetju in na razvoj osebnosti s smeri neposrednega upravljanja.

2. Sindikalna podružnica naj sodeluje z ostalimi družbeno političnimi organizacijami v podjetju in skrbi za stalno družbeno politično vzgojo članstva.

3. Sindikalna podružnica naj sodeluje pri nadaljnjem razvijanju sistema nagrajevanja po učinku. Prizadevati si moramo, da bo sindikalna podružnica pobudnik za nove ideje v sistemu in za vse ostalo, kar zboljšuje produktivnost dela in s tem v zvezi osebni dohodek.

4. Predlaga se organom upravljanja v podjetju, naj razpravljajo o možnostih uvedbe skrajšanega delovnika na 45 ur tedensko. Pro- učijo naj samo organizacijo. Predlagamo, da bi bila prosta vsaka druga sobota.

5. Izvršni odbor sindikalne podružnice naj tesneje sodeluje s sindikalnimi odbori posameznih ekonomskih enot pri njihovem delu, pri čemer mora imeti v vidu, da mora odbor sodelovati v ekonomski enoti kot osnovni politično subjektivni faktor napredka in razvoja.

6. Stalna skrb sindikalne podružnice mora biti skrb za izboljšanje življenjskih pogojev delavcev, s poudarkom na reševanje stanovanjske problematike. Pokrene naj vse potrebno, da se že v letošnjem letu prične z gradnjo samskega doma.

7. Potrdi se polletno finančno poročilo sindikalne podružnice. Kolektiv naj razpravlja o tem, da se ob mesečnem izplačilu osebnih dohodkov v izplačilnem oddelku odvode dinarski drobci (pod 10 din), ki bi ga IO dodeljeval raznim ustanovam (RK, otroške ustanove, TBC).

8. Tehnično vodstvo naj skupaj s komercialnim sektorjem skrbi za to, da bo podjetje še nadalje posvečalo vso pozornost kakovosti izdelkov, da bo zaradi velikosti in kvalifikacijskega sestava eno od vodečih podjetij tekstilne industrije v Jugoslaviji.

9. Stalno se moramo vsi prizadevati za perspektivni razvoj podjetja v smeri avtomatizacije, pri čemer je važno, da skrbimo za monolitost podjetja kot celote.

10. Zaključke polletne konference je treba izobesiti na oglasne deske.

Sindikalni odbori ekonomskih enot naj se jih poslužujejo oziroma naj jih upoštevajo pri nadaljnjem delu.

ABONENTOM OPERNEGA IN DRAMSKEGA GLEDALISCA

Objavljamo vam podrobnosti opernega in dramskega abonmaja v Ljubljani, v sezoni 61/62, za katere se zanimajo nekateri abonenti. Operni abonma red H smo letos vzeli že četrtič in ker je bilo zanimanje tudi za dramsko gledališče, smo se v letošnji sezoni prijavili tudi za dramsko. — Skupno se je prijavilo 77 interesentov, 40 za opero in 37 za dramo. Ker pa ima nekaj abonentov oba abonmaja, smo se morali priključiti redu H, ker v nasprotnem slučaju obstaja možnost, da bi bili obe predstavi istočasno. Ker pa dramski abonma red H ni bil na novo razpisan, smo morali vzeti, kar je pač bilo na razpolago, zato nekateri abonenti niso dobili sedežev kot so želeli. Kljub temu so sedeži sorazmerno dobri, saj so vsi v parterju in v prvi vrsti balkona. Obe gledališči imata, poleg uspešnih del prejšnje sezone, še nekaj novitet:

OPERA: Verdi: Don Carlos, Bizet: Lovci biserov, Cimarosa: Tajni zakon, Orff: Premetenka, Rimski-Korzakov: Zlati petelin, Cikker: Janošik, Ostere: Iluzije (baleť) itd.

DRAMA: Williane: Mila ptica mladosti, Jonesco: Nosorogi, Dušič-Mihis: Avtobiografija, Ibsen: Peer Gynt, Moliere: Tartuffe, Shakespeare: Hamlet, Evripides: Feničanke itd.

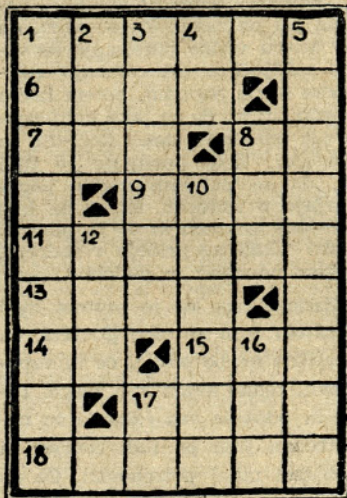
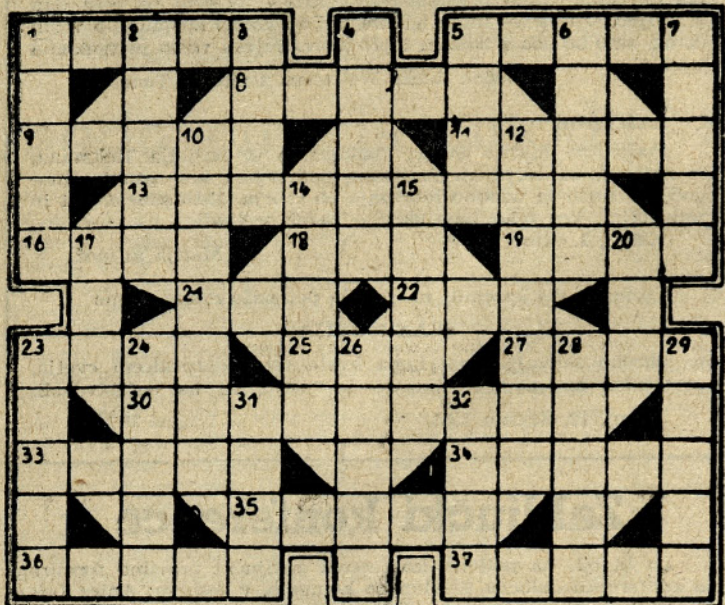
Drama je s predstavami že pričela, opera po bo predvidoma (zaradi popravil v gledališču) konec novembra ali v začetku decembra. Vsakih predstav bo po osem.

Kdor nima dnevnega časopisja in zato ne more slediti objavam glede predstave, naj sporoči na telefonsko številko 38, obrat I in bo pravočasno obveščen. Gledališki program je objavljen v časopisu »Delo« vsako soboto za ves naslednji teden. Izkaznice, ki so bile razdeljene, veljajo kot vstopnica za vso sezono. Naslednji drugi obrok bo treba plačati 15. novembra in nato redno vsakega petnajstega v mesecu, kot ste plačevali pri prejšnjih abonmajih.

Vozil bo zopet avtobus podjetja. Odhod bo za oba abonmaja ob 18.30 izpred avtobusne postaje. Voznja je brez plačn, ker nosi stroške naša sindikalna podružnica. Če ima kdo še kakšno vprašanje, pa naj pokliče telefonsko številko 38 v obratu I.

Nagradni križanki

šale - šale - šale - šale



Vodoravno:

1. telovadna prvina, 5. vrh v Slavoniji, ki se dviga nad Slavonsko Požego (953), 8. ptica pevka s hreščočim glasom, 9. bosanski premogovnik in rudnik kamene soli pri Tuzli, 11. večji kamen, 13. ruski pesnik, Puškinov sodobnik, letos poteka stodvajsetletnica njegove tragične smrti (Mihail Jurjevič, pesnitev »Demon«), 16. arabsko moško ime, 18. glavni števnik, 19. pritok Save pri Medvodah, 21. pripadnik zahodne skupine Slovanov, 22. kratica italijanskega radia in televizije, 23. lesen opornik, 25. največji sesalec, 27. značaj, temperament, 30. država v Srednji Ameriki z glavnim mestom Managua (originalno), 33. podoba, risba, 34. strokovnjak za lepoto vprašanja, 35. zaščitnik ognjišča pri starih Rimljanih (iz istih črk kot PETAN), 36. sredozemska rastlina z dolgimi, mesnatimi listi, 37. del glave.

Navpično:

1. blago za obleke, 2. polzajedavka rastlina na debilu in vejah dreves, (druga črka je M), 3. Ober, 4. težko strelno orožje, top, 5. lovska zanika, 6. juridični študij, 7. koristna domača žival, 10. proizvajalec predmetov iz žgane glin, 12. ena od kotnih funkcij, 14. tekstilna tovarna bombažnih izdelkov v Celju, 15. naziv kozmetičnih preparatov ljubljanske to-

varne »Ilirija«, 17. čas brez vojne, 20. uničevalka železa, 23. jugoslovanski izumitelj na področju elektrotehnike, ki je živel in deloval v Ameriki (Nikola), 24. ime švedske filmske igralkke Ekberg (film »Sladko življenje«), 26. glavna junakinja Finžgarjevega romana »Pod svobodnim soncem«, 28. starejši naziv za kmetovalca (četrti črka je A), 29. vojščak v srednjem veku, 31. umazan, raztrgan kos blaga, 32. židovska četrt v velikih mestih, izven katere Židje niso smeli bivati.

KRIŽANKA

Vodoravno:

1. kar je vsakemu že vnaprej določeno, usoda, fatum, 6. veletok v severovzhodni Aziji, ki se izliva v Ohotsko morje, 7. poteg z nožem, 8. pisemska kartica, 9. malajska blaznost, 11. ime italijan, fašističnega diktatorja Mussolinija, 13. država v Prednji Aziji, 14. avtomobilska oznaka za okraj Našice, 15. ljubkovalno moško ime, 17. mesto v severni Dalmaciji ob reki Krki, 18. žična napeljava za oddajanje in sprejemanje elektromagnetskih valov.

Navpično:

1. vrsta puške, 2. vzdevek, 3. žensko ime, 4. angleška okrajšava za »gospod«, 5. obrazec za navedbo podatkov, 8. steza, cesta, 10.

mesto v grški pokrajini Argolida, znano po svoji stari visoki razviti kulturi in umetnosti, 12. daljši časovno obdobje, 16. okrajšava za jugoslovansko denarno enoto, 17. avtomobilska oznaka za okraj Kutina.

Pravilne rešitve

NAGRADNI MOZAIK (beri od leve proti desni): Čistemu obrazu je malo vode treba!

NAGRADNA IZLOČILNICA: izločene besede dajo pisatelja MENCINGER-ja.

IZPOLNJEVANKA - AZIJSKA GLAVNA MESTA: rešitev je - BURMA; mesta pa so: Beirut, Ulan Bator, Riad, Manila, Ankara.

IZZREBANI SO BILI:

- | | |
|------------------------|---------------------------|
| 1. nagrada - 1.500 din | Maržič Marija - obrat II |
| 2. nagrada - 1.200 „ | Čotar Avgust - obrat I |
| 3. nagrada - 1.000 „ | Mihelčič Franc - obrat II |
| 4. nagrada - 750 „ | Majnik Rudi - obrat I |
| 5. nagrada - 600 „ | Mihelčič Anica - obrat II |
| 6. nagrada - 500 „ | Zrimšek Janez - obrat II |
| 7. nagrada - 400 „ | Kalan Jože - obrat II |
| 8. nagrada - 300 „ | Kopač Slavka - obrat I |

Pozor! Pozor!

Vse člane kolektiva, ki pošiljajo rešitve križank, izpolnjevank, zlogovank itd., prosimo, da jih v prihodnje pošljejo takole:

Izrežite križanko (ali karkoli že bo nagradnega!), napišite (najte) na še prazen prostor časopisa svoj naslov in vrzite takšno v skrinjico, brez kuverte, lepljenja in podobno. Če želite časopis ohraniti nerazrezan, potem križanko prerežite (ali pa napišite na list po vrsti vse besede, kot jih zahteva rešitev) in tak listek (zopet brez kuverte) vrzite v skrinjico. - Kolikor bo kdo poslal rešitev v kuverti, ga pri žrebanju ne bomo upoštevali!

Urednik

Drugi ribič mu seveda ne ostane dolžan, pa pravi:

»Jaz sem zadnjič lovil v Savi pod Kranjem. Kar naenkrat mi nekaj prime za trnek. Vlečem, vlečem in veš kaj sem privlekel iz vode? Staro laterno in še sveča je bila notri, pa mi ne boš verjel, da je sveča še gorela. - Veš, če pa ti zmanjšaš pet in petnajstkilsko na 1 in 2,5 kilski, bom pa tudi jaz svečo ugasnil.«

V rajni Avstro-ogrski monarhiji so se morali kranjski Janezi, ki so služili vojaški rok, obvezno naučiti tri nemške stavke, oziroma morali so odgovoriti na tri vprašanja, in sicer po vrstnem redu. Prvič: Koliko je star, odgovoriti je moral: »Einundzwanzig Jahre (enaindvajset let). Na drugo vprašanje: Koliko let boš služil? je moral odgovoriti: »Zwei Jahre« (dve leti) in na tretje vprašanje: Ali so starši še živi? je moral odgovoriti: »Beide zwei« (oba).

Pa se je zgodilo, da je sam rajni cesar Franc Jožef pregledoval čete kranjskih Janezov. Eden izmed Janezov mu je bil še posebno všeč, pa ga je pobaral, koliko let bo služil vojsko. Janez mu junaško odgovori: »Einundzwanzig Jahre«. Koliko si pa star, ga pobara Jožef. »Zwei Jahre«, mu odgovori Janez. »Kdo je zdaj osel, ti ali jaz«, ga vpraša cesar. Kranjski Janez pa se izprsi in odgovori: »Beide zwei!« (oba!)

NEDELJSKA RIBIČA

Neke nedelje sta šla Dušan in Milan na ribolov. Dušan je imel veliko in močno palico, Milan pa bolj šibko; pač vsak primerno svojemu poklicu.

Lovita, lovita in glej! Dušan jih meče eno za drugo ven (namreč ribe), Milan pa nič in nič. Gleda Dušan Milana, se mu revež zamislil do dna srca, pa pravi: »Veš, Milan, ti danes ne boš nobene ribe ulovil!«

Milan pa jezno nazaj: »Kako pa to veš?«

»To je pa čisto enostavno«, odgovori Dušan. »Imaš na sebi tako lepo nedeljsko obleko, čudovito ameriško kravato okoli vratu in še lepše »cvikarje« na nosu, da si popolnoma podoben pravemu birokratu in zato si riba, ki te zagleda, še gobca ne upa odpreti!«

